

Program nauczania muzyki w szkole podstawowej

Lekcja muzyki

Autorzy:

Monika Gromek, Grażyna Kilbach

© Copyright by Nowa Era Sp. z o.o.
Warszawa 2020

1. Ogólna charakterystyka programu nauczania

– czyli dlaczego warto pracować z serią „Lekcja muzyki”

2. Treści przedmiotu „muzyka” zawarte w podstawie programowej kształcenia ogólnego

– wykaz wymagań stawianych uczniom szkoły podstawowej przez Ministerstwo Edukacji Narodowej

3. Cele kształcenia i wychowania

– jakie umiejętności zdobędzie uczeń dzięki serii „Lekcja muzyki”

4. Procedury osiągnięcia celów edukacyjnych

– dokładne wskazówki dotyczące efektywnego i atrakcyjnego nauczania muzyki

5. Metody i formy pracy

– opis metod i form pracy stosowanych na lekcjach muzyki

- Metody percepcyjno-analityczne
- Metody odtwórcze
- Metody twórcze

6. Treści nauczania

– czytelny rozkład kolejnych tematów i konkretnych zagadnień przeznaczonych do realizacji w ciągu czterech lat nauki, ukazujący zgodność programu nauczania z podstawą programową kształcenia ogólnego

7. Zakładane osiągnięcia uczniów

– o tym, co powinien umieć i wiedzieć uczeń po zrealizowaniu poszczególnych tematów zawartych w podręcznikach z serii „Lekcja muzyki”

8. Metody kontroli i oceny osiągnięć uczniów

– czyli jak obiektywnie sprawdzać i oceniać postępy w nauce

1. OGÓLNA CHARAKTERYSTYKA PROGRAMU NAUCZANIA – ZAŁOŻENIA DYDAKTYCZNE I WYCHOWAWCZE

Program nauczania muzyki w klasach IV–VII szkoły podstawowej został skonstruowany zgodnie z wymaganiami nowej podstawy programowej dla drugiego etapu edukacyjnego. Jego realizacja może przebiegać z wykorzystaniem serii dydaktycznej przygotowanej przez wydawnictwo Nowa Era – „Lekcja muzyki”.

Serię „Lekcja muzyki” tworzą cztery podręczniki, przeznaczone na kolejne lata nauki (klasy IV, V, VI i VII).

W skład serii wchodzi także płyty CD dla nauczyciela, na których można znaleźć akompaniamenty do śpiewania, akompaniamenty do grania na instrumentach oraz utwory do słuchania. Nauczyciele mogą skorzystać również z materiałów dydaktycznych udostępnionych w portalu dlnauczyciela.pl, m.in.:

- rozkładów materiału z planem wynikowym,
- scenariuszy lekcji,
- kart pracy,
- wskazówek metodycznych i realizacyjnych.

Główne założenia programu

- praktyczne obcowanie z muzyką prowadzące do empirycznego poznawania i pojmowania zagadnień z zakresu podstawowej wiedzy muzycznej
- stymulowanie aktywności muzycznej uczniów w urozmaicony i przyjazny dla nich sposób
- wielozmysłowe i wielopłaszczyznowe oddziaływanie na ucznia
- spiralność w realizowaniu tematyki i wprowadzaniu pojęć
- indywidualizowanie procesu nauczania poprzez dobór różnorodnych działań aktywizujących
- zróżnicowanie materiału pod względem stopnia trudności (dotyczy to także doboru utworów wokalnych i instrumentalnych)
- stworzenie możliwości nauki gry na różnorodnych instrumentach, np. na flecie lub dzwoneczkach, dzięki starannie opracowanym kursom oraz odpowiednio dobranemu repertuarowi
- wizualizacje pojęć z zakresu muzyki w postaci infografik, komiksów, ciekawych ilustracji oraz schematów

- systematyczne podsumowywanie wiadomości za pomocą infografik oraz cyklicznych warsztatów muzycznych z modułem „To już wiemy!”
- wzbogacanie wiedzy z wykorzystaniem modułu „A to ciekawe!”
- uatrakcyjnianie lekcji przez zastosowanie różnego rodzaju zabaw muzycznych
- kształtowanie postawy patriotycznej i tolerancji, a także postaw zakładających otwartość na nowe umiejętności i wiedzę oraz gotowość do aktywnego i świadomego odbioru kultury
- realizowanie założeń edukacji kulturalnej i regionalnej oraz ukazywanie wielokulturowości dzięki wprowadzeniu bogatego wyboru utworów z literatury muzycznej oraz prezentowaniu informacji o folklorze różnych regionów Polski, Europy i świata (z wykorzystaniem stosownych przykładów muzycznych)

Optymalna liczebność klasy, przy której możliwa będzie efektywna realizacja niniejszego programu nauczania, wynosi 20–25 uczniów.

Ważne jest, aby nauczyciel miał możliwość korzystania z pracowni odpowiednio wyposażonej w środki dydaktyczne, takie jak: instrumenty klawiszowe (pianino, keyboard lub akordeon), instrumenty perkusyjne (zestaw Orffa), instrumenty melodyczne (dzwonki chromatyczne, flety lub flażolety), podręczniki, plansze, tablice, mapy, przewodniki (koncertowe, operowe), nagrania audio i wideo na nośnikach cyfrowych, programy komputerowe oraz urządzenia techniczne (np.: rzutnik pisma i rzutnik przeźroczy, projektor filmowy lub telewizyjny, odtwarzacz CD i DVD lub inny – w zależności od rodzaju posiadanych nagrań, kamera telewizyjna, urządzenia do nagrywania, komputer z kompletnym zestawem do wyświetlania – rzutnikiem i tablicą – oraz dostępem do internetu).

Wszędzie tam, gdzie jest to możliwe, powinny być realizowane dodatkowe zajęcia pozalekcyjne o charakterze artystycznym, dostosowane do potrzeb i możliwości uczniów. Są one znakomitym dopełnieniem procesu dydaktycznego, a jednocześnie pozwalają młodym ludziom aktywnie poznawać różnorodne formy artystyczne i rozwijać własne zainteresowania.

2. TREŚCI PRZEDMIOTU „MUZYKA” ZAWARTE W PODSTAWIE PROGRAMOWEJ KSZTAŁCENIA OGÓLNEGO

Proponowany program nauczania jest zgodny z założeniami zawartymi w Rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej (DzU z dnia 24 lutego 2017 r., poz. 356).

W nowej podstawie programowej na realizację treści nauczania dla przedmiotu „muzyka” na drugim etapie edukacyjnym przewidziano 4 godziny w pięcioletnim cyklu kształcenia. Aby umożliwić sprawdzenie, w jakim stopniu prezentowany program jest zgodny z założeniami programowymi ministerstwa edukacji, poniżej przytoczono fragment przywoływanego rozporządzenia MEN.

Cele kształcenia – wymagania ogólne

I. Indywidualna i zespołowa ekspresja muzyczna.

Uczeń indywidualnie i zespołowo muzykuje, tworzy i improwizuje proste struktury dźwiękowe i układy ruchowo-taneczne, przedstawia cechy i charakter wykonywanych utworów werbalnie i pozawerbalnie, rozwijając swoje zdolności i umiejętności muzyczne, preferencje oraz umiejętności wartościowania wytworów kultury.

II. Język i funkcje muzyki, myślenie muzyczne, kreacja i twórcze działania.

Uczeń rozumie podstawowe pojęcia i terminy muzyczne niezbędne w praktyce wykonawczej, percepcji oraz prowadzeniu rozmów o muzyce, poszukiwaniu informacji i twórczym działaniu, dostrzegając przy tym wzajemne relacje między nimi.

III. Wiedza o kulturze muzycznej, narodowym i światowym dziedzictwie kulturowym.

Uczeń interpretuje zjawiska związane z kulturą muzyczną, słucha muzyki, rozpoznaje, rozróżnia i omawia jej cechy, przedstawia własny stosunek do słuchanego i wykonywanego repertuaru, jest świadomym odbiorcą sztuki.

Treści nauczania – wymagania szczegółowe

I. Indywidualna i zespołowa ekspresja muzyczna.

1. W zakresie śpiewu. Uczeń:

- 1) śpiewa ze słuchu lub/i z wykorzystaniem nut (w zespole, solo, a cappella, z akompaniamentem) minimum 10 różnorodnych utworów wokalnych w roku szkolnym:
 - a) piosenki z repertuaru dziecięcego, młodzieżowego, popularnego i ludowego,
 - b) wybrane pieśni (w tym artystyczne i patriotyczne),
 - c) kanony;
- 2) poprawnie śpiewa z pamięci, zachowując należyłą postawę, hymn państwowy „Mazurek Dąbrowskiego”;
- 3) śpiewa, dbając o emisję i higienę głosu, stosuje ćwiczenia oddechowe, dykcyjne i inne, zachowując naturalne właściwości głosu;
- 4) wykonuje solo lub w zespole „rapowanki”, rytmiczne recytacje itp.;
- 5) tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie:
 - a) struktury melodyczne,
 - b) sygnały dźwiękowe (w kontekście danej tonalności),
 - c) prosty dwugłos (burdon, ostinato, głos towarzyszący górny lub dolny),
 - d) głosowe ilustracje dźwiękowe (onomatopeje) do scen sytuacyjnych, tekstów literackich i obrazów;
- 6) improwizuje wokalnie oraz tworzy – pod kierunkiem nauczyciela i samodzielnie – różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad.

2. W zakresie gry na instrumentach. Uczeń:

- 1) gra na instrumentach ze słuchu lub/i przy pomocy nut (w zespole lub / i solo) na jednym lub kilku instrumentach melodycznych (do wyboru np. flet podłużny, flażolet / flecik polski, pianino, keyboard, gitara, dzwonki, metalofon, ksylofon i inne) oraz perkusyjnych niemelodycznych:
 - a) schematy rytmiczne,
 - b) melodie,
 - c) proste utwory,
 - d) akompaniamenty;
- 2) gra na wybranym instrumencie melodycznym Hymn Europy (instrumentalną wersję „Ody do radości” L. van Beethovena);
- 3) odtwarza gestodźwiękami proste rytmy i schematy rytmiczne;
- 4) tworzy z pomocą nauczyciela i samodzielnie:

- a) proste struktury rytmiczne,
 - b) swobodny akompaniament rytmiczny i melodyczny,
 - c) instrumentalne ilustracje dźwiękowe do scen sytuacyjnych, tekstów literackich i obrazów;
- 5) improwizuje oraz tworzy – pod kierunkiem nauczyciela lub/i samodzielnie – różnorodne wypowiedzi muzyczne według ustalonych zasad, z użyciem dostępnych lub wykonanych przez siebie instrumentów.
3. W zakresie ruchu przy muzyce. Uczeń:
- 1) odtwarza ruchem proste rytmy i schematy rytmiczne;
 - 2) wykonuje podstawowe kroki, figury i układy taneczne:
 - a) polskich tańców narodowych: poloneza, kujawiaka i krakowiaka,
 - b) wybranych tańców ludowych (szczególnie własnego regionu),
 - c) wybranych tańców różnych narodów,
 - d) wybranych tańców towarzyskich (fakultatywnie);
 - 3) improwizuje za pomocą gestu i ruchu oraz tworzy ilustracje ruchowe do muzyki.
4. W zakresie słuchania i percepcji muzyki. Uczeń:
- 1) świadomie słucha wybranych dzieł literatury muzycznej (fragmentów lub/i w całości):
 - a) reprezentatywnych dla kolejnych epok (od średniowiecza do współczesności),
 - b) muzyki jazzowej i rozrywkowej,
 - c) polskich pieśni artystycznych i patriotycznych,
 - d) utworów ludowych w postaci oryginalnej i artystycznie opracowanej;
 - 2) rozpoznaje ze słuchu:
 - a) brzmienie instrumentów muzycznych,
 - b) brzmienie głosów ludzkich: sopran, alt, tenor, bas,
 - c) podstawowe formy muzyczne: AB, ABA, ABA₁, rondo i wariacje,
 - d) polskie tańce narodowe,
 - e) aparat wykonawczy: solista, zespół kameralny, chór, orkiestra, big-band i zespół folkowy;
 - 3) rozpoznaje i analizuje utwory muzyczne określając ich elementy, nastrój i charakter, formułuje wypowiedzi, stosując pojęcia charakterystyczne dla języka muzycznego;
 - 4) przedstawia słuchaną muzykę za pomocą środków pozamuzycznych (łącznie muzykę z innymi obszarami wiedzy):
 - a) odzwierciedla graficznie cechy muzyki i strukturę form muzycznych,
 - b) rysuje, maluje oraz układa teksty do muzyki,

- c) *werbalizuje emocje i odczucia,*
- d) *opisuje słowami cechy i charakter słuchanych utworów.*

II. Język i funkcje muzyki, myślenie muzyczne, kreacja i twórcze działania.

1. Uczeń zna, rozumie i wykorzystuje w praktyce:

- 1) *podstawowe pojęcia i terminy muzyczne (pięciolinia, klucz, nuta, pauza, wartość rytmiczna, dźwięk, gama, akord, akompaniament) oraz zależności między nimi;*
- 2) *określa podstawowe elementy muzyki (rytm, melodię, harmonię, agogikę, dynamikę, kolorystykę, artykulację).*

2. Uczeń odczytuje i zapisuje elementy notacji muzycznej:

- 1) *nazywa dźwięki gamy, rozpoznaje ich położenie na pięciolinii;*
- 2) *różnicuje wartości rytmiczne nut i pauz;*
- 3) *zna skróty pisowni muzycznej: repetycja, volty, da capo al fine;*
- 4) *zna podstawowe oznaczenia: metryczne, agogiczne, dynamiczne i artykulacyjne oraz fermatę;*
- 5) *potrafi posługiwać się symboliką beznutową (np. tabulaturą, fonogestyką, uproszczoną fonogestyką, tataizacją).*

3. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje podziału:

- 1) *instrumentów muzycznych ze względu na źródło dźwięku – nazywa i charakteryzuje je;*
- 2) *głosów ludzkich (sopran, alt, tenor, bas) oraz technik wokalnych (np. śpiew estradowy, śpiew biały, jodłowanie i inne);*
- 3) *aparatu wykonawczego (solista, zespół kameralny, chór, orkiestra, big-band, zespół folkowy).*

4. Uczeń wykazuje się znajomością i dokonuje charakterystyki:

- 1) *muzyki ze względu na jej rodzaj (wokalna, instrumentalna, wokalno-instrumentalna, artystyczna, rozrywkowa, ludowa oraz do wyboru: sakralna, filmowa, teatralna i inne);*
- 2) *stylów muzycznych (do wyboru: pop, rock, jazz, folk, rap, techno, disco, reggae i inne);*
- 3) *form muzycznych: budowa okresowa, AB, ABA, ABA₁, kanon, rondo, wariacje, pieśń, opera, balet, operetka, musical, koncert, symfonia;*
- 4) *faktury muzycznej: homofoniczna, polifoniczna.*

5. Uczeń określa charakterystyczne cechy:

- 1) *polskich tańców narodowych: poloneza, mazura, kujawiaka, oberka, krakowiaka;*
- 2) *wybranych polskich tańców ludowych z uwzględnieniem własnego regionu;*
- 3) *wybranych tańców towarzyskich i współczesnych.*

6. *Wymienia nazwy epok w dziejach muzyki (średniowiecze, renesans, barok, klasycyzm, romantyzm, muzyka XX w.) oraz potrafi wskazać kompozytorów reprezentatywnych dla nich.*
7. *Porządkuje chronologicznie postacie kompozytorów: np. Mikołaj Gomółka, Jan Sebastian Bach, Antonio Vivaldi, Wolfgang Amadeusz Mozart, Ludwig van Beethoven, Fryderyk Chopin, Stanisław Moniuszko, Karol Szymanowski, Witold Lutosławski, Wojciech Kilar, Henryk Mikołaj Górecki, Krzysztof Penderecki i inni).*
8. *Potrafi uzasadnić własne preferencje muzyczne, argumentując swoje wybory.*
9. *Tworzy, odtwarza i zapisuje muzykę przy użyciu dostępnych technologii.*

III. Kultura muzyczna, narodowe i światowe dziedzictwo kulturowe. Uczeń:

- 1) *zna repertuar kulturalnego człowieka, orientując się w sztandarowych utworach z dziejów historii muzyki i współczesnej kultury muzycznej oraz wartościowej muzyki popularnej;*
- 2) *zna i wymienia instytucje upowszechniające kulturę muzyczną we własnym regionie, kraju i na świecie oraz ich działalność, a także śledzi wydarzenia artystyczne;*
- 3) *poszukuje informacji o muzyce w wydawnictwach książkowych, multimedialnych i innych dostępnych źródłach;*
- 4) *poznaje przykłady muzycznej twórczości ludowej, obrzędy, zwyczaje, tradycje swojego regionu;*
- 5) *wyszukuje nagrania z literatury muzycznej w celu zilustrowania twórczości kompozytorów, cech epoki, charakterystyki stylów, przygotowując prezentacje lub/i, muzyczne portfolio;*
- 6) *uczestniczy w tworzeniu artystycznych projektów edukacyjnych o charakterze interdyscyplinarnym (również z wykorzystaniem technologii informacyjnej);*
- 7) *angażuje się w kreowanie kultury artystycznej swojej szkoły i najbliższego środowiska;*
- 8) *uczestniczy realnie lub wirtualnie w różnorodnych wydarzeniach muzycznych;*
- 9) *stosuje zasady wynikające ze świadomego korzystania i uczestniczenia w dorobku kultury muzycznej: odpowiednie zachowanie podczas koncertu, przedstawienia operowego itp., tolerancja dla preferencji muzycznych innych osób oraz szacunek dla twórców i wykonawców.*

3. CELE KSZTAŁCENIA I WYCHOWANIA

Program pozwala osiągnąć cele kształcenia dotyczące aktywnego muzykowania solowego i zespołowego, opartego na pięciu aktywnościach muzycznych (śpiew, granie na instrumentach, ruch przy muzyce, percepcja muzyki, tworzenie muzyki). Uwzględnia również realizację celów związanych zarówno z wprowadzaniem nowych pojęć muzycznych, jak i z prezentowaniem przykładów z literatury muzycznej wspierającym praktykę na lekcjach. Jednocześnie umożliwia kształtowanie postaw uczniów oraz wspomaganie ich rodziców w procesie wychowawczym.

Cele kształcenia

1. Nauka i doskonalenie umiejętności śpiewu (podstawa programowa, treści nauczania – wymagania szczegółowe: p. I.1.1, I.1.3).
2. Nauka i doskonalenie umiejętności gry na instrumentach perkusyjnych melodycznych i niemelodycznych, flecie podłużnym, dzwonkach, keyboardzie itp. (podstawa programowa, treści nauczania – wymagania szczegółowe: p. I.2.1).
3. Poznanie przykładów z literatury muzycznej reprezentatywnych dla różnych epok, kierunków i stylów oraz ich przedstawicieli (podstawa programowa, treści nauczania – wymagania szczegółowe: p. I.4.1, III.4).
4. Inspirowanie do wyrażania muzyki za pomocą ruchu: realizacja układów ruchowych, taniec (podstawa programowa, treści nauczania – wymagania szczegółowe: p. I.1.1–3).
5. Rozwijanie zainteresowań muzycznych i kreatywności poprzez improwizację (wokálną, instrumentalną, ruchową), tworzenie prostych melodii i akompaniamentów, wyrażanie muzyki środkami pozamuzycznymi (podstawa programowa, treści nauczania – wymagania szczegółowe: p. I.1.5, I.1.6, I.2.4, I.2.5, I.3.3, I.4.4).
6. Pozyskiwanie wiadomości teoretycznych niezbędnych do muzykowania (podstawa programowa, treści nauczania – wymagania szczegółowe: p. II.1, II.2).
7. Zdobywanie wiedzy na temat kompozytorów i wykonawców muzyki (podstawa programowa, treści nauczania – wymagania szczegółowe: p. II.6, II.7, III.3).
8. Poznanie podstawowych form muzycznych (podstawa programowa, treści nauczania – wymagania szczegółowe: p. I.4.2c, II.4.3).
9. Kształcenie umiejętności odbioru muzyki oraz wypowiedziania się na temat poznanych utworów muzycznych (podstawa programowa, treści nauczania – wymagania szczegółowe: p. I.4.1–4, II.8).

10. Poznanie pieśni historycznych oraz muzyki ludowej i narodowej, a także kultur innych narodów (podstawa programowa, treści nauczania – wymagania szczegółowe: p. I.1.1, I.1.2, I.2.2, I.3.2, I.4.2d, II.5, III.2, III.4).

Cele wychowania

1. Kształtowanie postawy patriotycznej oraz wpajanie szacunku dla tradycji i dziedzictwa narodowego (podstawa programowa, treści nauczania – wymagania szczegółowe: p. I.1.1b, I.1.2, I.2.2).
2. Popularyzowanie postawy poznawczej wobec narodowej kultury polskiej i kultury europejskiej (podstawa programowa, treści nauczania – wymagania szczegółowe: p. I.4.1, I.4.2d, II.5–7).
3. Kształtowanie postawy tolerancji dla różnych rodzajów muzyki, a także dla kompozytorów, wykonawców i odbiorców (podstawa programowa, treści nauczania – wymagania szczegółowe: p. I.4.1, I.4.3, II.4).
4. Zachęcanie do angażowania się w różne formy aktywności muzycznej (podstawa programowa, treści nauczania – wymagania szczegółowe: p. I.1.1, I.1.5, I.1.6, I.2.1, I.2.5, I.3.1–3, I.4.4).
5. Kształcenie umiejętności pracy w zespole, polegającej na współdziałaniu, współtworzeniu i ponoszeniu współodpowiedzialności za realizację muzycznych projektów i przedsięwzięć (podstawa programowa, treści nauczania – wymagania szczegółowe: p. I.1.1, I.2.1).
6. Zachęcanie do otwartości na różne działania muzyczne – poznawcze i kształcące (podstawa programowa, treści nauczania – wymagania szczegółowe: p. I.1.1, I.1.3, I.1.5, I.1.6, I.2.1, I.2.4, I.2.5, I.3.1–3, I.4.1, I.4.4).
7. Rozwijanie potrzeby zdobywania i pogłębiania muzycznej wiedzy, a także doskonalenia umiejętności i poszerzania zainteresowań z zakresu muzyki (podstawa programowa, treści nauczania – wymagania szczegółowe: p. II.1–3, II.5, II.6, III.3).
8. Kształtowanie postawy aktywnego uczestnictwa w kulturze (podstawa programowa, treści nauczania – wymagania szczegółowe: p. I.1.1, I.2.1, I.4.1–3, II.4–7, III.1–9).
9. Rozwijanie kultury osobistej oraz kształtowanie postawy świadomego odbiorcy kultury poprzez wykorzystanie różnych form kontaktu ze sztuką (podstawa programowa, treści nauczania – wymagania szczegółowe: p. I.4.1, I.4.3, II.8, III.3–8).

4. PROCEDURY OSIĄGANIA CELÓW EDUKACYJNYCH

Do osiągnięcia wyznaczonych celów niezbędne są procedury postępowania podczas prowadzenia lekcji muzyki. Dlatego też zaproponowane zostały określone sposoby realizacji treści i wymagań zgodnych z podstawą programową. Przedstawione wcześniej cele poznawcze – kształcące i wychowawcze – osiągnane są zatem przez:

- śpiewanie piosenek (solo, zespołowo, chóralnie) ze słuchu, z nut lub za pomocą nut, z dbałością o właściwą emisję i higienę głosu, dykcję i interpretację;
- śpiew w wielogłosie (burdon, górny i dolny głos towarzyszący, polifonia, *a cappella* i z akompaniamentem);
- realizację ćwiczeń głosowych – oddechowych, emisyjnych, artykulacyjnych;
- granie na instrumentach perkusyjnych (*ostinato* rytmiczne, akompaniament, proste schematy rytmiczne i partytury, ilustracje dźwiękowe);
- wykonywanie na instrumentach melodycznych (solo, w zespole lub z akompaniamentem) melodii o zróżnicowanym stopniu trudności;
- ćwiczenia doskonalące technikę gry na flecie podłużnym (składające się na kurs gry);
- ćwiczenia doskonalące technikę gry na dzwonkach;
- aktywny odbiór kompozycji muzycznych (wyrażanie muzyki ruchem z wykorzystaniem małej i dużej motoryki);
- świadomą (ukierunkowaną) percepcję muzyki (słuchanie przykładów z literatury muzycznej poprzedzone poleceniem lub pytaniem ukierunkowującym);
- formułowanie wypowiedzi na temat wysłuchanych kompozycji muzycznych;
- wykonywanie utworów historycznych i patriotycznych (wokalnych i instrumentalnych) – z uwzględnieniem kultury wykonawczej;
- ruch przy muzyce (zabawy i ćwiczenia angażujące małą i dużą motorykę oraz realizacja układów ruchowych);
- realizację podstawowych kroków, figur i prostych układów tanecznych (tańce ludowe, narodowe, towarzyskie);
- tworzenie muzyki (improvizacje wokalne, instrumentalne, ruchowe, układanie prostych melodii oraz akompaniamentów rytmicznych i melodycznych);
- rozwijanie kreatywności – wyrażanie muzyki środkami plastycznymi i literackimi oraz za pomocą ruchu;
- rozwijanie kreatywności wielopłaszczyznowej – konstruowanie instrumentów według własnego pomysłu, tworzenie rekwizytów do ćwiczeń związanych z percepcją muzyki;

- stwarzanie możliwości pracy grupowej (realizacja ćwiczeń i zadań w grupach, wspólne muzykowanie, udział w klasowych i szkolnych projektach muzycznych i kulturalnych);
- prezentowanie dokonań muzycznych na forum klasy, szkoły i lokalnego środowiska (koncerty, widowiska, wystawy);
- reprezentowanie szkoły na festiwalach, przeglądach, konkursach oraz podczas realizacji przedsięwzięć kulturalnych w środowisku lokalnym;
- poznawanie wybranych terminów z zakresu wiedzy o muzyce, niezbędnych podczas działań praktycznych oraz umożliwiających świadomy odbiór muzyki;
- odczytywanie z zapisu nutowego informacji o wysokości dźwięków, wartościach rytmicznych, metrum, znakach chromatycznych i wskazówkach interpretacyjnych;
- ćwiczenia polegające na rozpoznawaniu elementów muzyki w słuchanych utworach;
- zadania wymagające rozpoznawania różnych głosów wokalnych i brzmienia poszczególnych instrumentów;
- ćwiczenia z rozpoznawania aparatu wykonawczego w muzyce wokalne i instrumentalnej;
- przedstawianie postaci wybranych kompozytorów oraz ich dzieł;
- prezentację stylów muzycznych na wybranych przykładach z literatury muzycznej;
- poznawanie repertuaru polskich pieśni patriotycznych i historycznych oraz zdobywanie informacji na temat okoliczności ich powstania;
- prezentowanie ojczystego folkloru oraz folkloru wybranych krajów;
- zaznajomienie z polskimi tańcami narodowymi (wykształcenie umiejętności rozpoznawania ich rytmiki i metrum oraz określania ich charakteru i cech szczególnych);
- ćwiczenia w rozpoznawaniu różnych rodzajów i stylów muzyki artystycznej i rozrywkowej;
- korzystanie z dostępnych źródeł wiedzy o muzyce (encyklopedie, leksykony, słowniki, albumy, prasa, programy radiowe i telewizyjne, multimedia);
- zastosowanie różnorodnych technik informacyjnych (internet, multimedia) do zdobywania, rozwijania i utrwalania wiadomości z dziedziny muzyki;
- wykorzystanie infografik, pocztówek muzycznych oraz materiałów dodatkowych w trakcie przekazywania wiadomości muzycznych;
- stwarzanie okazji do uczestniczenia w lokalnym życiu muzycznym środowiska (koncerty, festiwale, różnorodne przedstawienia muzyczne – baletowe, operowe, musicalowe);
- rozmowy, dyskusje na temat koncertów, obejrzanych przedstawień, imprez muzycznych, wysłuchanych utworów itd.

5. METODY I FORMY PRACY

Realizacja poszczególnych treści nauczania powinna się odbywać z wykorzystaniem następujących metod i form pracy:

- śpiewu,
- grania na instrumentach,
- ruchu przy muzyce,
- percepcji muzyki,
- tworzenia muzyki.

Wymienione metody można usystematyzować w przedstawiony poniżej sposób.

- **Metody percepcyjno-analityczne** są wykorzystywane przy pracy z kompozycją muzyczną, podczas samodzielnego słuchania i analizowania utworów lub widowisk muzycznych (np. dzieł operowych, baletów, musicali, filmów muzycznych). Mają na celu przedstawienie przez nauczyciela przykładów muzycznych ilustrujących wykładane treści oraz wzorów wykonywanych utworów, np. śpiewanej piosenki.
- **Metody odtwórcze** polegają przede wszystkim na naśladowaniu działań muzycznych zaprezentowanych przez nauczyciela, a także na samodzielnym odczytywaniu zapisu nutowego (piosenki, utworu instrumentalnego), wykonywaniu utworów. Zastosowanie tego rodzaju metod służy kształtowaniu i rozwijaniu muzycznych umiejętności ucznia w zakresie śpiewu, gry na instrumentach, wspólnego muzykowania.
- **Metody twórcze** wymagają kreatywnego rozwiązywania zadań wyznaczonych przez nauczyciela. Polegają m.in. na improwizacji, ruchu przy muzyce, tworzeniu muzyki (melodii, akompaniamentu). Metody te wykorzystuje się w celu rozwinięcia muzycznej wyobraźni uczniów – tworzą one odpowiednie warunki do samoekspresji muzycznej oraz twórczego muzykowania.
- **Metoda ekspozycji** – choć zbliżona do metody percepcyjno-analitycznej – pozwala uczniom na pełny, niemal „uroczysty” odbiór nie tylko dzieła muzycznego, lecz także filmu czy audycji telewizyjnej o tematyce muzycznej itp.
- **Metoda organizowania i rozwijania działalności muzycznej ucznia** (integrująca różnorodne metody pracy nauczyciela) stwarza młodym ludziom okazję do prezentowania umiejętności nabytych na lekcjach i poza nimi – przed koleżankami i kolegami, rodzicami itd. Chodzi tu o autentyczne muzykowanie przed publicznością: śpiew, grę na instrumentach oraz prezentacje ruchowo-taneczne i artystyczne.

Wykorzystywane na lekcjach formy pracy – indywidualna, grupowa i zbiorowa – powinny być dostosowane do specyfiki przedmiotu „muzyka” oraz do realizowanych na zajęciach metod, takich jak:

- rozmowa nauczająca (pogadanka);
- gry dydaktyczne;
- praca z tekstem źródłowym, np. z utworem do słuchania, nagraniem audiowizualnym, zapisem nutowym lub tekstem o tematyce związanej z przedmiotem;
- portfolio;
- burza mózgów;
- mapa mentalna;
- metoda projektu;
- metoda biograficzna;
- praca w grupach (uczenie się we współpracy);
- wycieczka;
- drama;
- debata „za” i „przeciw”;
- działania edukacyjne i artystyczne z użyciem narzędzi informatycznych, za pomocą których można pozyskiwać, selekcjonować, analizować i przetwarzać informacje (np. urządzenia do nagrywania i odtwarzania, multimedia, programy komputerowe, zasoby internetowe).

6. TREŚCI NAUCZANIA

Materiał nauczania zawarty w prezentowanym programie oraz w podręczniku „Lekcja muzyki” jest zgodny z podstawą programową.

W poszczególnych częściach serii „Lekcja muzyki” treści nauczania zostały podzielone na odrębne jednostki (materiał prezentowany w każdej z nich jest przewidziany do realizacji w ramach jednej godziny lekcyjnej). Zgodnie z założeniami w każdej klasie zaplanowano 30 tematów lekcji. Głównym czynnikiem determinującym rozkład materiału, a zarazem odzwierciedlającym strukturę podstawy programowej, jest spiralność. Polega ona na obudowywaniu poszczególnych zagadnień nowymi treściami w kolejnych latach nauki – bez niepotrzebnego powtarzania omówionej wcześniej tematyki.

W serii „Lekcja muzyki” kluczową zasadą określającą sposób realizacji treści nauczania jest pełna aktywność uczniów na zajęciach. Zakłada ona zdobywanie nowych wiadomości i umiejętności poprzez śpiew, muzykowanie, świadomy odbiór utworów oraz ruch przy muzyce.

Niemal do każdej lekcji dobrano piosenkę, utwór instrumentalny nawiązujący do omawianych zagadnień oraz przykład z literatury muzycznej do słuchania. Na szczególną uwagę zasługują piosenki edukacyjne, których treść, konstrukcja i aranżacja służą wprowadzeniu i utrwaleniu określonych terminów muzycznych.

Poszczególne jednostki lekcyjne rozpoczynają się modułem „Co będziemy dzisiaj robić?”. Jego zadaniem jest udzielenie odpowiedzi na pytania o tematykę zajęć, często spontanicznie zadawane przez uczniów przed lekcją, oraz wskazanie nauczycielowi celów do realizacji. Terminy poznawane przez uczniów są utrwalane dzięki modułowi „Muzyczny słowniczek”, który pojawia się na końcu niemalże każdej lekcji. Wiedza zawarta w poszczególnych partiach materiału jest podsumowywana, utrwalana oraz sprawdzana podczas cyklicznych „Warsztatów muzycznych”. W ich trakcie uczniowie powtarzają najważniejsze wiadomości z wykorzystaniem modułu „To już wiemy!”, a także wykonują zróżnicowane zadania warsztatowe, które umożliwiają powtórzenie i zapamiętanie omówionych wcześniej zagadnień.

Wybrane tematy zostały ponadto uatrakcyjnione dodatkowymi elementami: „Kartkami z kalendarza” w klasach IV–VI oraz infografikami. Są to bogato ilustrowane materiały służące poszerzeniu wiedzy uczniów o zagadnienia wykraczające poza wymagania podstawy programowej. Mają one zaciekawić młodych ludzi muzyką oraz zainspirować ich do samodzielnych poszukiwań.

Cyklicznie pojawiający się w klasach IV–VI komiks w przyjazny i atrakcyjny dla uczniów sposób nawiązuje do wiadomości i umiejętności nabytych przy omawianiu określonej partii materiału.

Material nauczania dla klas IV–VII szkoły podstawowej (seria „Lekcja muzyki”)

KLASA IV

Temat w ujęciu problemowym (do zapisania w dzienniku)	Materiał do realizacji	Podstawa programowa
1. Zaczynamy muzyczne przygody – organizacja pracy	- podręcznik –wstęp i lekcja 1: „Zaczynamy muzyczne przygody” - komiks - muzyczny kontrakt - <i>Piosenka na rozgrzewkę</i> - <i>Śpiewanka-powitanka</i> - taniec powitalny	I.1.1 I.1.3 I.3.1 II.1.1
2. Dźwięki gamy dobrze znamy. Gama C-dur, nazwy solmizacyjne dźwięków	- podręcznik – lekcja 2: „Dźwięki gamy dobrze znamy” - <i>Śpiewanka do-re-mi-fanka</i> - terminy: <i>gama, solmizacja</i>	I.1.1 I.1.3 I.1.6 I.4.4 II.1.1 II.2.1
3. Dźwięki i gesty. Fonogestyka i utrwalenie nazw solmizacyjnych	- podręcznik – lekcja 3: „Dźwięki i gesty” - fonogestyka - piosenka <i>Jawor</i> - ćwiczenia przygotowujące do nauki gry na flecie	I.1.1 I.1.3 I.2.1 II.1.1 II.2.5
4. Muzyczne litery. Nazwy literowe dźwięków	- podręcznik – lekcja 4: „Muzyczne litery” - <i>Klawiszowa piosenka</i> - zapis nutowy gamy C-dur do zagrania na dzwonkach - nagranie: W.A. Mozart, <i>Bułeczka z masłem</i>	I.1.1 I.2.1 I.2.5 I.4.1 II.1.1 II.1.2 II.2.1
5. Porozmawiaj z echem, czyli głośno i cicho. Dynamika i jej podstawowe oznaczenia	- podręcznik – lekcja 5: „Porozmawiaj z echem, czyli głośno i cicho” - piosenka <i>Zabawy z echem</i> - schemat oznaczeń dynamicznych - nagrania: J. Haydn, <i>Symfonia G-dur nr 94, cz. II</i> ; P. Czajkowski, <i>Marsz ołowianych żołnierzy</i>	I.1.1 I.1.3 I.2.1 I.4.4 II.1.1 II.1.2 II.2.4

	<ul style="list-style-type: none"> - schematy przedstawiające chwytów fletowe: h^1, a^1, g^1 - zapis nutowy melodii na flet - tekst na temat szkodliwości hałasu - termin <i>dynamika</i> 	
6. Śpiewamy pięknie dla naszych nauczycieli. Emisja głosu i dykcja. Piosenka <i>Czternastego października</i>	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 6: „Śpiewamy pięknie dla naszych nauczycieli” - piosenka <i>Czternastego października</i> - ćwiczenia emisyjne i dykcyjne - zapis nutowy melodii na flet - terminy: <i>emisja głosu, dykcja</i> 	<p>I.1.1 I.1.3 I.2.1 II.1.1 II.1.2</p>
7. Warsztat muzyczny	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 7: „Warsztat muzyczny” - nagrania: A. Vivaldi, <i>Koncert skrzypcowy „Jesień”</i> z cyklu <i>Cztery pory roku</i>; E. Grieg, <i>W grocie króla gór</i> z suity <i>Peer Gynt</i> - zadania utrwalające wiadomości i umiejętności - komiks 	<p>I.2.1 I.4.1 I.4.4 II.1.2 III.3</p>
8. Z rytmem za pan brat. Realizacja rytmów za pomocą tataizacji i gestodźwięków	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 8: „Z rytmem za pan brat” - piosenka <i>Poczuj rytm</i> - schemat przedstawiający wartości rytmiczne nut i pauz - partytura do wykorzystania w trakcie zabawy z piosenką - termin <i>rytm</i> 	<p>I.1.4 II.1.1 II.1.2 II.2.2</p>
9. Rytmiczne zabawy. Tataizacja i gestodźwięki	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 9: „Rytmiczne zabawy” - terminy: <i>tataizacja, gestodźwięki</i> - infografika „Muzyczne znaki i ich historia” 	<p>I.2.1 I.2.3 I.2.4 II.1.2 II.2.2 II.2.5</p>
10. Gdy piosenka szła z wojskiem. Muzyka wojskowa i piosenki ułańskie	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 10: „Gdy piosenka szła z wojskiem” - piosenka <i>Przybyli ułani pod okienko</i> - partytura: akompaniament perkusyjny - nagranie: wybrany marsz wojskowy - schemat przedstawiający chwytów fletowe: e^1, f^1 - zapis melodii na flet 	<p>I.1.1 I.1.3 I.1.5 I.2.1 I.4.4 II.2.1 II.2.2 II.2.4</p>
11. <i>Mazurek Dąbrowskiego</i> i symbole narodowe	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 11: „<i>Mazurek Dąbrowskiego</i> i symbole narodowe” - hymn Polski - infografika poświęcona polskim symbolom narodowym - infografika „Z wizytą w Będominie” - schematy przedstawiające chwytów fletowe: c^1, d^1 	<p>I.1.2 I.2.1 I.4.1 c I.4.3 II.1.1 II.2.1 II.2.2 II.2.4</p>

	- zapis melodii na flet	
12. Warsztat muzyczny	- podręcznik – lekcja 12: „Warsztat muzyczny” - zadania utrwalające wiadomości i umiejętności - komiks - schemat przedstawiający chwyt fletowy: c^2	I.1.1 I.2.1 I.2.3 I.2.5 II.1.1 II.1.2 III.3
13. Świąteczne tradycje w naszych domach. Kolęda <i>Lulajże, Jezuniu</i> . Znak repetycji	- podręcznik – lekcja 13: „Świąteczne tradycje w naszych domach” - piosenka <i>Nie miały aniołki</i> - kolęda <i>Lulajże, Jezuniu</i> - nagranie: F. Chopin, <i>Scherzo h-moll</i> - znak repetycji	I.1.1 I.1.3 I.3.3 I.4.1 I.4.3 I.4.4 II.1.1 II.1.2 III.1
14. Kolędy polskie – śpiewanie i granie	- podręcznik – lekcja 14: „Kolędy polskie” - zapis nutowy kolęd: <i>Przybieżeli do Betlejem, Jezus malusienki</i> - termin <i>repetycja</i> , - schemat przedstawiający chwyt fletowy <i>gis</i> ^l - infografika „Polskie zwyczaje bożonarodzeniowe”	I.1.1 I.1.3 I.2.1 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.3 II.2.4
15. Zima dźwiękiem malowana. Barwa dźwięku. Głosy wokalne	- podręcznik – lekcja 15: „Zima dźwiękiem malowana” - piosenka <i>Zima</i> - schemat przedstawiający podział głosów wokalnych - nagrania: przykłady brzmienia głosów wokalnych; L. Mozart, <i>Sanna z Symfonii dziecięcej</i> - partytura utworu <i>Taniec śnieżynek</i> - terminy: <i>barwa dźwięku, głosy wokalne</i>	I.1.1 I.1.3 I.2.1 I.3.1 I.3.3 I.4.1 I.4.2 b I.4.3 I.4.4 II.1.1 II.1.2 II.3.2
16. Dla babci i dziadka: śpiewamy i gramy	- podręcznik – lekcja 16: „Dla babci i dziadka” - <i>Piosenka dla babci i dziadka</i> - schemat prezentujący akompaniament perkusyjny do piosenki - nagranie: L. Anderson, <i>Maszyna do pisania</i>	I.1.1 I.1.3 I.2.1 I.2.3 I.2.4 I.4.1 I.4.3 I.4.4 II.1.1 II.1.2

<p>17. Zabawy z piosenką. Forma AB i jej przykłady</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 17: „Zabawy z piosenką” - <i>Śpiewanka o piosence</i> - nagranie: Anonim, <i>Taniec „Rex”</i> - terminy: <i>refren, zwrotka, forma AB</i> 	<p>I.1.1 I.1.3 I.4.1 I.4.2 c I.4.4 II.1.1</p>
<p>18. Warsztat muzyczny</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 18: „Warsztat muzyczny” - zadania utrwalające wiadomości i umiejętności - nagranie: A. Vivaldi, <i>Koncert skrzypcowy „Zima”</i> z cyklu <i>Cztery pory roku</i> - komiks 	<p>I.1.1 I.2.1 I.4.1 I.4.2 c I.4.4 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.4 II.3.2 III.3</p>
<p>19. Instrumenty perkusyjne: podział i brzmienie</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 19: „Instrumenty perkusyjne” - partytura utworu <i>Etiudka</i> - schemat prezentujący podział instrumentów perkusyjnych - fotografie przedstawiające instrumenty perkusyjne - nagranie: przykłady brzmienia wybranych instrumentów perkusyjnych - infografika „Od bębna szczelinowego do perkusji elektronicznej” 	<p>I.2.1 I.4.1 I.4.2 a I.4.4 II.1.1 II.1.2 II.2.2 II.3.1 III.3</p>
<p>20. Dzieciństwo Fryderyka Chopina</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 20: „Dzieciństwo Fryderyka Chopina” - piosenka <i>Muzyczne echo Warszawy</i> - nagranie: F. Chopin, <i>Polonez g-moll</i>, op. posth. - Kartka z kalendarza. Z albumu pani Justyny: „Fryderyk Chopin – cudowne dziecko, ulubieniec Warszawy” 	<p>I.1.1 I.1.3 I.4.1 I.4.3 I.4.4 II.1.1 II.1.2 II.2.4 II.3.1 II.6 II.7 III.1 III.3</p>
<p>21. Ludowa zabawa. Narodowe tańce polskie: mazur</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 21: „Ludowa zabawa” - piosenka <i>Uciekła mi przepióreczka</i> - nagrania: mazur ludowy; S. Moniuszko, <i>Mazur</i> z opery <i>Halka</i> - terminy: <i>folklor, polskie tańce narodowe</i> 	<p>I.1.1 I.1.3 I.3.3 I.4.1 d I.4.2 d I.4.3 I.4.4 II.1.1 II.1.2</p>

		II.5.1 III.3
22. Warsztat muzyczny	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 22: „Warsztat muzyczny” - zadania utrwalające wiadomości i umiejętności - komiks - melodia <i>Pojedziemy na łów</i> – do zagrania na flecie 	I.1.1 I.2.1 I.4.2 d II.1.1 II.1.2 II.5.1 II.6 II.7 III.5
23. Muzyczne powitanie wiosny	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 23: „Muzyczne powitanie wiosny” - piosenka <i>To właśnie wiosna</i> - nagranie: L. Mozart, <i>Wiosna z Symfonii dziecięcej</i> - zabawa „Z gaikiem” - partytura utworu <i>Ptasi koncert</i> 	I.1.1 I.1.3 I.2.1 I.2.4 I.2.5 I.4.4 II.1.1 II.1.2 II.2.2
24. Wielkanoc. Tradycje wielkanocne: zwyczaje i obrzędy	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 24: „Wielkanoc” - <i>Wielkanocna piosenka</i> - nagranie: J.F. Haendel, <i>Alleluja z oratorium Mesjasz</i> 	I.1.1 I.1.3 I.4.1 I.4.4 II.1.1 II.1.2 II.2.4 III.1 III.4
25. Dzień Ziemi. Muzyka i ekologia. Piosenka <i>Ekorock</i>	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 25: „Dzień Ziemi” - piosenka <i>Ekorock</i> - schematy rytmiczne do realizacji na „instrumentach ekologicznych” - nagranie: E. Grieg, <i>Poranek z suitę Peer Gynt.</i> 	I.1.1 I.1.3 I.2.1 I.2.4 I.2.5 I.4.1 I.4.4 II.1.1 II.1.2 III.1
26. Majowe święta Polaków. Kropka przy nucie	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 26: „Majowe święta Polaków” - piosenka <i>Polska flaga</i> - termin <i>kropka przy nucie</i> 	I.1.1 I.1.3 I.2.1 I.2.3 I.4.3 II.1.1 II.1.2 II.2.2 III.3

27. Warsztat muzyczny	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 27: „Warsztat muzyczny” - zadania utrwalające wiadomości i umiejętności - nagrania: A. Vivaldi, <i>Koncert skrzypcowy „Wiosna”</i> z cyklu <i>Cztery pory roku</i>; N. Rimski-Korsakow, <i>Lot trzmiela</i> z opery <i>Bajka o carze Saltanie</i> - komiks 	<ul style="list-style-type: none"> I.1.1 I.2.1 I.3.1 I.4.4 II.1.1 II.1.2 III.1 III.3
28. Dla mamy i taty: śpiewamy i gramy	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 28: „Dla mamy i taty” - <i>Piosenka dla mamy</i> - <i>Piosenka dla taty</i> - zapis nutowy utworu na flet <i>Dla mamy i taty</i> - nagranie: A. Vivaldi, <i>Koncert skrzypcowy „Lato”</i> z cyklu <i>Cztery pory roku</i> 	<ul style="list-style-type: none"> I.1.1 I.1.3 I.2.1 I.2.5 I.4.1 I.4.4 II.1.1 II.1.2 III.1
29. Niech żyją wszystkie dzieci! Piosenki i zabawy dzieci z całego świata	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 29: „Niech żyją wszystkie dzieci!” - piosenka <i>Kolorowe dzieci</i> - opisy popularnych zabaw i zapisy nutowe piosenek dziecięcych z różnych stron świata 	<ul style="list-style-type: none"> I.1.1 I.1.5 I.1.6 I.2.1 I.2.3 I.2.5 I.3.1 I.3.3 II.1.1 II.1.2
30. Muzykujemy wakacyjnie. Muzykowanie na pożegnanie. Szanty	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 30: „Muzykujemy wakacyjnie” - piosenka <i>Morskie opowieści</i> - zapis nutowy akompaniamentu do piosenki - nagranie: wybrana szanta - termin <i>szanta</i> 	<ul style="list-style-type: none"> I.1.1 I.1.3 I.2.1 I.2.3 I.2.4 I.2.5 I.4.1 I.4.4 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.4

KLASA V

Temat w ujęciu problemowym (do zapisania w dzienniku)	Materiał do realizacji	Podstawa programowa
1. Na dobry początek. Organizacja pracy na lekcjach muzyki w klasie piątej	- podręcznik – wstęp „Co nowego w podręczniku?” oraz lekcja 1: „Na dobry początek” - kartka z kalendarza - piosenka <i>Powakacyjny blues</i> - schemat akompaniamentu rytmicznego do piosenki - zabawa „Wakacyjne wspomnienia dźwiękowe” - komiks	I.1.1 I.1.3 I.1.5 I.1.6 I.3.3 II.1.1 II.1.2
2. Przedtakt i tajemnicze muzyczne znaki. Zastosowanie przedtaktu, repetycji, volty, <i>da capo al fine</i> i fermaty	- podręcznik – lekcja 2: „Przedtakt i tajemnicze muzyczne znaki” - piosenka <i>Na wędrownkę</i> - zapis nutowy utworu <i>Na skrót</i> - terminy: <i>przedtakt, repetycja, volta, da capo al fine, fermata</i>	I.1.1 I.1.3 I.2.1 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.3
3. Okresowa budowa utworu muzycznego – zdania muzyczne	- podręcznik – lekcja 3: „Okresowa budowa utworu muzycznego” - piosenka prezentująca budowę okresową i utwór <i>Włazł kotek na płótek</i> - zapis nutowy utworu o budowie okresowej - schemat przedstawiający budowę okresową utworu muzycznego - zapis nutowy utworów w formie okresu muzycznego – do śpiewania i do zagrania - terminy: <i>poprzednik, następnik, zdanie muzyczne, okres muzyczny</i>	I.1.1 I.1.3 I.1.5 I.2.1 I.2.4 I.2.5 I.4.2 c II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2
4. Muzyka w roli głównej	- podręcznik – lekcja 4: „Muzyka w roli głównej” - funkcje i zadania filharmonii - <i>Kodeks melomana</i> , czyli zasady <i>savoir-vivre</i> ’u podczas słuchania muzyki - festiwale i koncerty - termin: <i>recital</i>	I.4.1 a I.4.2 e I.4.3 I.4.4 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.3.3 II.6 III.1 III.2
5. Dla nauczycieli. Pieśni okolicznościowe w układzie wielogłosowym	- podręcznik – lekcja 5: „Dla nauczycieli” - piosenka <i>Nauczycielom</i> - kanon <i>Wiwat szkoła i nauczyciele</i> - nagranie: H. Mancini, <i>Różowa Pantera</i> - zabawa „Na lekcji muzyki” - partytura utworu <i>Sto lat</i>	I.1.1 I.1.3 I.2.1 I.2.4 II.1.1 II.1.2

	- kartka z kalendarza: „Chopin – nauczyciel muzyki”	II.2.1 II.2.2 III.1
6. Warsztat muzyczny	- podręcznik – lekcja 6: „Warsztat muzyczny” - zadania utrwalające wiadomości i umiejętności - komiks	I.1.1 I.1.3 I.2.1 I.4.4 I.4.1 I.4.2 c I.4.3 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.4
7. Wolno, szybciej, coraz szybciej. Tempo w muzyce i jego rodzaje	- podręcznik – lekcja 7: „Wolno, szybciej, coraz szybciej...” - utwór rytmiczny <i>Rapowanka</i> - tabela „Rodzaje tempa” - nagrania: A. Chaczaturian, <i>Taniec z szablami</i> z baletu <i>Gajane</i> ; E. Grieg, <i>Poranek</i> z I suitry <i>Peer Gynt</i> ; C. Debussy, <i>Światło księżycy</i> - śpiewanka <i>Metronom</i> - zabawa „Wolno, szybciej, coraz szybciej...” - terminy: <i>tempo</i> , <i>agogika</i>	I.1.1 I.1.5 I.2.1 I.2.3 I.3.1 I.3.3 I.4.4 I.4.1 I.4.2 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.3 II.2.4 III.1
8. Formy ABA i ABA ₁ . Trzyczęściowe formy muzyczne ABA i ABA ₁	- podręcznik, lekcja 8: „Formy ABA i ABA ₁ ” - <i>Śpiewanka ABA</i> - zabawa „Tańczymy walca ABA” - nagranie: F. Chopin, <i>Walc Des-dur</i> , op. 64 - terminy: <i>forma ABA</i> , <i>forma ABA₁</i>	I.1.1 I.1.5 I.1.6 I.2.1 I.3.3 I.4.4 I.4.1 I.4.2 c I.4.3 II.1.2 II.2.1 II.2.2 III.1
9. Metrum, czyli miara. Metrum utworu muzycznego. Znaki chromatyczne	- podręcznik – lekcja 9: „Metrum, czyli miara” - piosenka <i>Niezła sztuczka</i> - nagrania: P. Czajkowski, <i>Pas de quatre</i> z baletu <i>Dziadek do orzechów</i> ; C. Saint-Saëns, <i>Słoń</i> z cyklu <i>Karnawał zwierząt</i> - zapis nutowy utworu <i>Chińska melodia</i>	I.1.1 I.1.3 I.4.4 I.4.1 I.4.3 II.1.1

	- terminy: <i>metrum, akcent, takt, znaki chromatyczne (krzyżyk, bemol, kasownik)</i>	II.1.2 II.2.2 III.1
10. <i>Dzisiaj wielka jest rocznica... Pieśni żołnierskie i legionowe</i>	- podręcznik – lekcja 10: „ <i>Dzisiaj wielka jest rocznica...</i> ” - piosenki: <i>Pierwsza Brygada, Piechota</i> - partytura – akompaniament perkusyjny - infografika „ <i>Polskie pieśni patriotyczne</i> ” - kartka z kalendarza: „ <i>Polityk i muzyk</i> ”	I.1.1 I.1.3 I.1.5 I.2.1 I.2.4 I.4.1 I.4.3 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.4 III.2
11. <i>Andrzejkowe tradycje, zwyczaje i zabawy. Nauka piosenki A idźże, chodaczku</i>	• podręcznik – lekcja 11: „ <i>Andrzejkowe tradycje, zwyczaje i zabawy</i> ” • piosenka <i>A idźże, chodaczku</i> • akompaniament do piosenki <i>A idźże, chodaczku</i> • zabawa „ <i>Muzyczne wróżby andrzejkowe</i> ”	I.1.1 I.1.3 I.2.4 I.3.3 II.1.2 II.2.1 II.2.2 III.4
12. <i>Warsztat muzyczny</i>	- podręcznik – lekcja 12: „ <i>Warsztat muzyczny</i> ” - zadania utrwalające wiadomości i umiejętności - nagrania: J. Haydn, <i>Symfonia G-dur „Z uderzeniem w kocioł”</i> , nr 94, cz. II <i>Andante</i> ; Wacław z Szamotuł, <i>Już się zmierzcha</i> ; W. Lutosławski, <i>Mała suita</i> , cz. II <i>Hurra polka</i> - komiks	I.1.1 I.1.3 I.1.5 I.1.6 I.2.1 I.2.3 I.2.4 I.2.5 I.3.1 I.3.3 I.4.1 I.4.2 c I.4.3 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.4 III.1 III.3
13. <i>Zwyczaje i tradycje bożonarodzeniowe. Polskie tradycje związane z Bożym Narodzeniem. Wykonywanie</i>	- podręcznik – lekcja 13: „ <i>Zwyczaje i tradycje bożonarodzeniowe</i> ” - kartka z kalendarza: „ <i>Piosenki bożonarodzeniowe</i> ” - piosenka <i>Święta, święta, święta</i> - partytura kolędy <i>Przybieżeli do Betlejem</i> - zapis nutowy pastorałki <i>W dzień Bożego</i>	I.1.1 I.1.3 I.2.1 I.3.2 I.4.1 I.4.2 d

utworów bożonarodzeniowych	<i>Narodzenia</i> - terminy: <i>kolęda, pastorałka</i>	I.4.3 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.4 III.3.
14. <i>Kolędować małemu... – kolędy i pastorałki.</i> Wspólne kolędowanie	- podręcznik – lekcja 14: „ <i>Kolędować małemu... – kolędy i pastorałki</i> ” - zapis nutowy kolędy <i>Bóg się rodzi</i> - partytura pastorałki <i>Oj, Maluśki</i> - nagrania: kolędy <i>Jezus malusienki, Z narodzenia Pana, Bóg się rodzi</i> - infografika „ <i>Zwyczaj bożonarodzeniowe sąsiadów Polski</i> ” - terminy: <i>jasełka, triola</i>	I.1.1 I.1.3 I.2.5 I.4.1 I.4.3 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.4 III.3
15. W zimowym nastroju. Nastrój w muzyce	- podręcznik – lekcja 15: „ <i>W zimowym nastroju</i> ” - piosenka <i>Maluje zima</i> - nagrania: A. Vivaldi, <i>Koncert skrzypcowy „Zima”</i> z cyklu <i>Cztery pory roku</i> , cz. II; S. Moniuszko, <i>Bajka</i> - zabawa „ <i>Jaki to nastrój?</i> ”	I.1.1 I.1.3 I.4.1 I.4.3 I.4.4 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 III.1
16–17. Usprawiedliwione spóźnienie, czyli kanon. Forma kanonu. Chwyty fletowy c^2	- podręcznik – lekcje 16 i 17: „ <i>Usprawiedliwione spóźnienie, czyli kanon</i> ” - piosenka <i>Mały kanon</i> - schemat graficzny kanonu - nagranie: S. Moniuszko, kanon <i>Wlazł kotek na płotek</i> - schemat prezentujący chwyt fletowy c^2 - terminy: <i>głos, muzyka wielogłosowa, unisono, polifonia, kanon</i>	I.1.1 I.1.3 I.2.1 I.4.2 c, e II.1.1 II.1.2 II.3.3
18. Warsztat muzyczny	- podręcznik – lekcja 18: „ <i>Warsztat muzyczny</i> ” - zadania utrwalające wiadomości i umiejętności - nagrania: J.S. Bach, <i>Aria na strunie G</i> ; G. Fuhlich, <i>Śmiejący się puzon</i> ; M. Musorgski, <i>Noc na Łysej Górze</i> ; H. Mancini, <i>Różowa Pantera</i> - komiks	I.1.1 I.1.3 I.2.1 I.2.5 I.4.1 I.4.2 c II.1.1 II.1.2 II.3.3 III.1 III.3
19. Na wielu strunach – instrumenty strunowe.	- podręcznik – lekcja 19: „ <i>Na wielu strunach – instrumenty strunowe</i> ”	I.1.1 I.1.3

<p>Podział instrumentów strunowych oraz muzyka kameralna</p>	<ul style="list-style-type: none"> - piosenka <i>Dziękuję, panie Fortepianie</i> - zdjęcia instrumentów strunowych szarpanych, smyczkowych, uderzanych - infografika „Muzyka kameralna” - nagrania: przykłady brzmienia wybranych instrumentów strunowych; P. Czajkowski, uwertura do baletu <i>Jezioro łabędzie</i>; J. Strauss syn, <i>Pizzicato polka</i>; H. Wieniawski, <i>Kujawiak a-moll</i>; C. Saint-Saëns, <i>Słoń</i> z cyklu <i>Karnawał zwierząt</i>; F. Chopin, <i>Etiuda c-moll „Rewolucyjna”</i>, op. 10, nr 12 - zabawa „Zagrajmy pizzicato” - termin: <i>muzyka kameralna</i> 	<p>I.2.1 I.2.4 I.2.5 I.4.1 I.4.2 a I.4.3 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.3.1 III.1</p>
<p>20. Młodość Fryderyka Chopina. Życie i twórczość Chopina do roku 1830</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 20: „Młodość Fryderyka Chopina” - piosenka <i>Gdy Chopin grał</i> - zapis nutowy utworu <i>Wiosna</i> - nagrania: F. Chopin, <i>Mazurek D-dur</i>, op. 33, nr 2; F. Chopin, <i>Koncert fortepianowy e-moll</i>, op. 11, cz. II - termin <i>mazurek</i> - Kartka z kalendarza. Z albumu pani Justyny: „Fryderyk Chopin – lata młodości i nauki” 	<p>I.1.1 I.1.3 I.2.1 I.4.1 I.4.3 I.4.4 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.6 II.7 III.1 III.3</p>
<p>21. Na ludową nutę. Polska muzyka ludowa i jej wykonawcy</p> <p>Narodowe tańce polskie: krakowiak</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik, lekcja 21: „Na ludową nutę” - piosenka <i>Krakowiaczek jeden</i> - nagranie: krakowiak ludowy - fotografie przedstawiające instrumenty ludowe oraz kapelę ludową - terminy: <i>synkopa, polskie tańce narodowe, kapela</i> 	<p>I.1.1 I.1.3 I.3.2 I.4.1 I.4.2 e I.4.3 I.4.4 II.1.1 II.1.2 II.5.1 III.1 III.3 III.4</p>
<p>22. Muzyka źródeł w Europie i na świecie. Folklor muzyczny różnych zakątków świata. Nauka piosenek: <i>Santa Lucia, Gong</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik, lekcja 22: „Muzyka źródeł w Europie i na świecie” - piosenki: <i>Santa Lucia, Gong</i> - nagrania: ludowa muzyka hiszpańska – fandango, muzyka włoska – tarantela, muzyka afrykańska, muzyka chińska, muzyka peruwiańska, <i>Wiązanka melodii meksykańskich, Piosenka dla Jane</i> (styl country), <i>Wiązanka tańców irlandzkich</i> - infografika: „Muzyka źródeł” - termin <i>pentatonika</i> 	<p>I.1.1 I.1.3 I.4.1 I.4.3 I.1.5 II.4.2 III.5</p>

<p>23. Śpiewajmy razem – zespoły wokalne. Wykonawcy muzyki wokalne, zespoły kameralne, rodzaje chórów</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 23: „Śpiewajmy razem – zespoły wokalne” - piosenka <i>Solo, w chórze czy w duecie?</i> - infografika „Wykonawcy muzyki wokalne” - nagrania: Waclaw z Szamotuł, <i>Już się zmierzcha</i>; S. Moniuszko, <i>Mazur z opery Halka</i> - zabawa „Rozśpiewane zwierzęta” - terminy: <i>muzyka wokalna, solista, zespół wokalny, chór, a cappella</i> 	<p>I.1.1 I.1.3 I.4.1 I.4.2 e I.4.3 I.4.4 II.1.1 II.1.2 II.3.3 III.1 III.3</p>
<p>24. Pisanki i palmy. Tradycje oraz zwyczaje wielkopostne i wielkanocne</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 24: „Pisanki i palmy” - piosenki: <i>Wieziemy tu kogucika</i> i <i>Gaiczek</i> - infografika „Zwyczaje wielkanocne” - kartka z kalendarza: „Muzyka na Wielkanoc” 	<p>I.1.1 I.1.3 I.4.1 I.4.3 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 III.3 III.4</p>
<p>25. Warsztat muzyczny</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 25: „Warsztat muzyczny” - zadania utrwalające wiadomości i umiejętności - nagranie: Anonim, <i>Szewczyk idzie po ulicy, szydełka noszą</i> - komiks 	<p>I.1.1 I.1.3 I.4.1 I.4.2 a, e I.4.3 II.1.1 II.1.2 II.3.1 II.6 II.7 III.3</p>
<p>26. Muzyka i przyroda. Muzyka ilustracyjna i muzyka programowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 26: „Muzyka i przyroda” - piosenka <i>Mokro</i> - nagrania: E. Grieg, <i>Poranek z I suitry Peer Gynt</i>; N. Rimski-Korsakow, <i>Lot trzmiela z opery Bajka o carze Saltanie</i>; L.C. Daquin, <i>Kukulka</i>; M. Musorgski, <i>Noc na Łysej Górze</i>; C. Saint-Saëns, <i>Słoń z cyklu Karnawał zwierząt</i> - terminy: <i>muzyka programowa, muzyka ilustracyjna</i> 	<p>I.2.1 I.2.4 I.2.5 I.4.1 I.4.3 I.4.4 II.1.1 II.1.2 III.1 III.3</p>
<p>27. Na majówkę. Zabawy muzyczne z gestodźwiękami i instrumentami perkusyjnymi</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 27: „Na majówkę” - piosenka <i>Na majówkę</i> - partytura – akompaniament do piosenki - utwór instrumentalny <i>Majówkowa poleczka</i> - zabawy: „Utwór jak puzzle”, „Zgadnij, gdzie jesteśmy”, „My tańczymy, gra kapela” 	<p>I.1.1 I.1.3 I.1.5 I.1.6 I.2.1 I.2.4 I.2.5 I.3.1</p>

		I.3.3 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.4
28. O rodzinie w rytmie rock and rolla. Rock and roll. Tworzenie portretów dźwiękowych	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 28: „O rodzinie w rytmie rock and rolla” - piosenka <i>Familijny rock and roll</i> - akompaniament instrumentalny do piosenki - zabawa „Muzyczny portret rodzinny” - nagranie: E. Jones, <i>Cool, cool rocker</i> - kartka z kalendarza: „Muzykujące rodziny” 	I.1.1 I.1.3 I.3.3 I.4.3 I.4.4 II.1.1 II.1.2 II.3.1
29. Przy ognisku, czyli o akompaniamencie. Funkcja i rodzaje akompaniamentu	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 29: „Przy ognisku, czyli o akompaniamencie” - piosenki: <i>Płonie ognisko w lesie, Stokrotka</i> - partytura utworu <i>Stokrotka</i> - nagrania: ludowa muzyka afrykańska; S. Joplin, <i>Ragtime klonowego liścia</i> - terminy: <i>akompaniament, burdon</i> 	I.1.1 I.1.3 I.1.5 I.2.1 I.2.4 I.4.2 e II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.4 III.1
30. Wakacje! Muzyczny kwiz – klasowa gra dydaktyczna sprawdzająca wiedzę muzyczną	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 30: „Wakacje!” - piosenka <i>Na wakacje</i> - zabawa „Muzyczny kwiz” 	I.1.1 I.1.3 I.1.6 I.2.1 I.2.5 I.4.2 d I.4.3 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.7

KLASA VI

Temat w ujęciu problemowym (do zapisania w dzienniku)	Materiał do realizacji	Podstawa programowa
1. Ostatnie letnie wyprawy. Organizacja pracy w klasie 6. Nauka kroku podstawowego cza-czy	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – wstęp „Nowe elementy w podręczniku” oraz lekcja 1: „Ostatnie letnie wyprawy” - kartka z kalendarza - piosenka <i>Cza-cza na koniec lata</i> - schemat przedstawiający krok podstawowy cza-czy - komiks 	<ul style="list-style-type: none"> I.1.1 I.1.3 I.3.2 I.3.3 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.4.3
2. Dobrze z piosenką wędrować. Piosenki turystyczne i ich wykonawcy	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 2: „Dobrze z piosenką wędrować” - piosenki: <i>Lubię podróże, Jak dobrze nam zdobywać góry</i> - infografika „Piosenka turystyczna” 	<ul style="list-style-type: none"> I.1.1 I.1.3 I.1.5 I.1.6 I.2.1 I.2.4 I.2.5 I.3.1 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.4
3. Muzyczny ping-pong – artykulacja. Sposoby wydobywania dźwięku i ich oznaczenia muzyczne	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 3: „Muzyczny ping-pong – artykulacja” - piosenka <i>Raz staccato, raz legato – co ty na to?</i> - zabawa „Muzyczny ping-pong” - tabela „Rodzaje artykulacji” - nagrania: G. Fuhlich, <i>Śmiejący się puzon</i>; V. Monti, <i>Czardasz</i>; J. Strauss, <i>Pizzicato polka</i> - zapis nutowy utworu <i>Kukuleczka</i> - termin <i>artykulacja</i> 	<ul style="list-style-type: none"> I.1.1 I.1.3 I.2.1 I.3.1 I.3.3 I.4.1 I.4.4 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.4 II.4.2 III.1
4. Na okrągło. Budowa ronda	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik, lekcja 4: „Na okrągło” - piosenka <i>Na okrągło</i> - zabawa „Rondo taneczne” - schemat prezentujący formę ronda - nagranie: W.A. Mozart, <i>Marsz turecki z Sonaty A-dur, KV 331</i> - zapis nutowy utworu <i>Minirondo</i> - terminy: <i>rondo, refren, kuplet</i> 	<ul style="list-style-type: none"> I.1.1 I.1.3 I.1.5 I.1.6 I.2.1 I.2.4 I.2.5 I.3.3

		I.4.1 I.4.4 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.4 II.4.2 c II.4.3 III.1
5. Naszym nauczycielom. Z dedykacją dla nauczycieli	- podręcznik – lekcja 5: „Naszym nauczycielom” - piosenka <i>Pięknie żyć</i> - zapis nutowy fragmentu utworu <i>Marsz triumfalny</i> (z opery <i>Aida</i>) – do grania na instrumencie melodycznym - nagranie: P. Czajkowski, uwertura z baletu <i>Jeziorko łabędzie</i> - termin <i>triola</i>	I.1.1 I.1.3 I.1.5 I.2.1 I.2.4 II.1.1 II.1.2 III.1
6. Warsztat muzyczny	- podręcznik – lekcja 6: „Warsztat muzyczny” - zadania utrwalające wiadomości i umiejętności - komiks	I.1.5 I.1.6 I.2.1 I.2.4 I.2.5 I.4.1 I.4.2 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.4.3 III.3
7–8. Muzyka średniowiecza i renesansu. Podstawowe wiadomości o muzyce średniowiecznej i renesansowej	- podręcznik – lekcje 7 i 8: „Muzyka średniowiecza i renesansu” - psalm <i>Nieście chwałę, mocarze</i> - nagrania: <i>Bogurodzica</i> ; brzmienie liry korbowej i lutni; Wacław z Szamotuł, <i>Już się zmierzcha</i> ; Anonim, <i>Szewczyk idzie po ulicy, szydelka nosząc</i> - oś czasu: średniowiecze i renesans - zdjęcia i ilustracje przedstawiające instrumenty używane w średniowieczu i renesansie - infografika „Złoty wiek muzyki polskiej” - termin <i>psalm</i>	I.1.1 I.1.3 I.2.1 I.4.1 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.4.2 II.4.3 II.6 II.7 III.1 III.3
9. Elementy muzyki. Podsumowanie wiadomości na temat rytmu, melodii, dynamiki, tempa,	- podręcznik – lekcja 9: „Elementy muzyki” - <i>Piosenka plemienia Tiki-Tonga</i> - zabawa „Tiki-Tonga” - nagrania: W.A. Mozart, <i>Buleczka z masłem</i> ; G. Berthold, <i>Duet kotów z wykorzystaniem melodii</i>	I.1.5 I.1.6 I.2.1 I.2.4 I.3.3

barwy, harmonii i formy muzycznej	z opery G. Rossiniego; A. Chaczaturian, <i>Taniec z szablami</i> z baletu <i>Gajane</i> ; J. Haydn, <i>Symfonia G-dur „Z uderzeniem w kocioł”</i> , nr 94, cz. II <i>Andante</i> ; F. Chopin, <i>Preludium e-moll</i> , op. 28, nr 4; S. Moniuszko, kanon <i>Wlazł kotek na płotek</i> - melodia <i>Instrumentalne Tiki-Tonga</i> na flet i dzwonki - terminy: <i>elementy muzyki, harmonia, forma muzyczna</i>	I.4.1 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.4 II.4.3 III.1 III.3
10–11. Piosenki żołnierskie i powstańcze	- podręcznik – lekcje 10 i 11: „Piosenki żołnierskie i powstańcze” - piosenki: <i>Echo dawnej piosenki, Warszawskie dzieci</i> - melodia piosenki <i>Serce w plecaku</i> do zagrania	I.1.1 I.1.3 I.1.5 I.2.1 I.2.4 I.4.1 II.1.1 II.1.2 II.4.3
12. Warsztat muzyczny	- podręcznik – lekcja 12: „Warsztat muzyczny” - zadania utrwalające wiadomości i umiejętności - komiks	I.1.5 I.2.1 I.2.4 I.4.1 I.4.2 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.4 II.4.3 III.3
13. Piosenki bożonarodzeniowe. Zwyczaje i tradycje bożonarodzeniowe w wybranych krajach	- podręcznik – lekcja 13: „Piosenki bożonarodzeniowe” - zapis nutowy melodii kolędy <i>El Noi de la Mare</i> - infografika „Bożonarodzeniowe tradycje różnych krajów Europy” - piosenka <i>Jingle bells</i>	I.1.1 I.4.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.4 II.4.3 III.3
14. Kolędujemy wszyscy razem. Świąteczna muzyka z różnych stron świata	- podręcznik – lekcja 14: „Kolędujemy wszyscy razem” - kartka z kalendarza: przedstawienie sylwetki Fryderyka Chopina - piosenka <i>Nadeszły święta</i> - kolęda <i>Cicha noc</i> - zapis nutowy melodii: <i>Joy to the World, O, Tannenbaum</i>	I.1.1 I.2.1 I.4.1 I.4.4 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.4 II.4.3 III.3

<p>15. Zimowo, mroźnie, wesoło. Nauka piosenki <i>Rymy do zimy</i>. Pastisz muzyczny</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 15: „Zimowo, mroźnie, wesoło” - piosenka <i>Rymy do zimy</i> - nagrania: G. Berthold, <i>Duet kotów</i>; J. Haydn, <i>Symfonia G-dur „Z uderzeniem w kocioł”</i>, nr 94, część II <i>Andante</i>; L. Anderson, <i>Maszyna do pisania</i> - fragment melodii A. Dvoraka <i>Humoreska</i> - termin <i>pastisz muzyczny</i> 	<p>I.1.1 I.1.3 I.2.3 I.4.4 I.4.1 II.1.1 II.1.2 II.4.3 III.1 III.3</p>
<p>16. W karnawałowych rytmach. Muzyczny karnawał. Nauka samby</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 16: „W karnawałowych rytmach” - piosenka <i>Karnawałowy rytm</i> - zapis nutowy melodii utworu J. Arbana <i>Karnawał w Wenecji</i> - nagranie: C. Saint-Saëns, <i>Słoń</i> z cyklu <i>Karnawał zwierząt</i> - opis samby i schemat prezentujący krok podstawowy tego tańca 	<p>II.1.1 II.1.2 I.1.1 I.1.3 I.3.2 I.3.3 I.4.1 II.4.3 III.1</p>
<p>17. Warsztat muzyczny</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 17: „Warsztat muzyczny” - zadania utrwalające wiadomości i umiejętności - komiks 	<p>I.1.5 I.2.1 I.2.4 I.4.1 I.4.2 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.4.3 III.3</p>
<p>18. Fryderyk Chopin na emigracji</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 18: „Fryderyk Chopin na emigracji” - piosenka <i>Chopin w Paryżu</i> - pieśń <i>Życzenie</i> - nagrania: F. Chopin, <i>Etiuda c-moll „Rewolucyjna”</i>, op. 10, nr 12; F. Chopin, <i>Walc Des-dur</i>, op. 64, nr 1; F. Chopin, <i>Scherzo h-moll</i>, op. 20; F. Chopin, <i>Preludium Des-dur „Deszczowe”</i>, op. 28, nr 15; F. Chopin, <i>Preludium e-moll</i>, op. 28, nr 4 - Kartka z kalendarza. Z albumu pani Justyny: „Fryderyk Chopin – talentem świata obywatel” 	<p>I.1.1 I.1.3 I.4.1 I.4.4 II.1.1 II.1.2 II.4.2 II.4.3 II.6 II.7 III.1 III.3</p>
<p>19. Kujawiak z oberkiem. Etnografia</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 19: „Kujawiak z oberkiem” - piosenka <i>Czerwone jabłuszko</i> - nagrania: oberek weselny, kujawiak ludowy; H. Wieniawski, <i>Kujawiak a-moll</i> - fotografie przedstawiające instrumenty ludowe i kapelę ludową - termin: <i>etnograf, kapela</i> 	<p>I.1.1 I.1.3 I.3.1 I.3.2 I.3.3 I.4.1 I.4.2 d I.4.4</p>

		II.1.1 II.1.2 II.4.3 II.5.1 III.1 III.3
20. Muzyka w teatrze, filmie i reklamie	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 20: „Muzyka w teatrze, filmie i reklamie” - piosenka <i>Boca Chica</i> - nagrania: I. Kálmán, aria <i>Graj, Cyganie</i> z operetki <i>Hrabina Marica</i>; A. Lloyd Webber, aria <i>Memory</i> z musicalu <i>Koty</i>; H. Mancini, muzyka z filmu <i>Różowa Pantera</i> - zabawy: „Miniścieżka dźwiękowa”, „Teledysk” - terminy: <i>operetka, musical, taper, teledysk</i> 	I.1.1 I.3.1 I.3.3 I.4.1 I.4.4 II.1.1 II.1.2 II.3.3 II.4.3 II.5.1 III.1 III.3
21. Polifonia i homofonia	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 21: „Polifonia i homofonia” - piosenka o polifonii - kanon <i>Panie Janie</i> do zagrania - nagrania: Waclaw z Szamotuł, <i>Już się zmierzcha</i>, J.S. Bach, <i>Toccaty i fuga d-moll</i>, W.A. Mozart, <i>Eine kleine Nachtmusik</i> (fragment) - terminy: <i>polifonia, homofonia, jednogłosowość, wielogłosowość</i> 	I.1.1 I.1.3 I.1.5 I.2.1 I.2.4 II.2.4 II.4.4
22. Warsztat muzyczny	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 22: „Warsztat muzyczny” - zadania utrwalające wiadomości i umiejętności - komiks 	I.1.5 I.2.1 I.2.4 I.4.1 I.4.2 I.4.4 II.1.2 II.3.3 II.4.3 II.7 III.3
23. Instrumenty dęte. Podział i brzmienie instrumentów dętych	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 23: „Instrumenty dęte” - nagrania: przykłady brzmienia wybranych instrumentów dętych; J.S. Bach, <i>Badinerie z II suity orkiestrowej h-moll</i>; Anonim, <i>Szewczyk idzie po ulicy, szydelka nosząc</i>; G. Fuhlich, <i>Śmiejący się puzon</i>; <i>Wiązanka melodii meksykańskich</i> w wykonaniu kwintetu instrumentów dętych blaszanych; B. Szulia, marsz <i>W Dzień Podchorążego</i> - zabawa „Żywa fletnia Pana” 	I.1.6 I.2.1 I.2.5 I.4.1 I.4.2 a I.4.3 I.4.4 II.1.1 II.1.2 II.2.4 II.3.1 II.4.2 a III.1

24. Instrumenty dęte miechowe	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 24: „Instrumenty dęte miechowe” - nagrania: przykłady brzmienia wybranych instrumentów dętych 	<ul style="list-style-type: none"> I.1.6 I.2.1 I.2.5 I.4.1 I.4.2 a I.4.4 II.1.1 II.1.2 II.3.1 II.4.2 a
25. Jan Sebastian Bach – barokowy wirtuoz. Jan Sebastian Bach na tle muzyki okresu baroku	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 25: „Jan Sebastian Bach – barokowy wirtuoz” - piosenka <i>Wielki Jan Sebastian Bach</i> - nagrania: J.S. Bach, <i>Badinerie z II suity orkiestrowej h-moll</i>; brzmienie klawesynu; J.S. Bach, <i>Tocatta i fuga d-moll</i> - zdjęcia przedstawiające klawesyn i organy - infografika „Pewnego razu Jan Sebastian Bach...” - terminy: <i>polifonia, wirtuoz</i> 	<ul style="list-style-type: none"> I.1.1 I.1.3 I.4.1 b I.4.2 II.1.1 II.1.2 II.3.3 II.4.2 e II.4.3 II.6 II.7 III.1 III.3
26. Antonio Vivaldi	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 26: „Antonio Vivaldi” - fragmenty <i>Czterech pór roku</i> do zagrania na flecie - nagrania: A. Vivaldi, <i>Koncerty skrzypcowe z cyklu Cztery pory roku: „Jesień”, „Zima”, „Wiosna”, „Lato”</i> - terminy: <i>polifonia, koncert</i> 	<ul style="list-style-type: none"> I.4.1 b II.4.2 II.6 II.7 III.1
27. Warsztat muzyczny	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 27: „Warsztat muzyczny” - zadania utrwalające wiadomości i umiejętności - nagrania: L. van Beethoven, <i>V symfonia c-moll, op. 67, część I</i>; P. Czajkowski, <i>Marsz ołowianych żołnierzyków z baletu Dziadek do orzechów</i> - komiks 	<ul style="list-style-type: none"> I.1.5 I.2.1 I.2.4 I.4.1 I.4.2 II.1.2 II.4.3 II.7 III.1 III.3
28. Szykujemy się na letnie wyprawy	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 28: „Szykujemy się na letnie wyprawy” - piosenki <i>Tańcuj, tańcuj i Żuraw</i> - zabawa „Co się w młynie dzieje?” - nagrania: przykłady ludowej muzyki czeskiej, litewskiej, ukraińskiej, rosyjskiej i niemieckiej 	<ul style="list-style-type: none"> I.1.1 I.1.3 I.3.1 I.4.1 d I.4.3
29. Wędrowki z piosenką	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 29: „Wędrowki z piosenką” - piosenka <i>Hej, lato, lato, lato</i> - nagranie: E. Jones, <i>Cool, cool rocker</i> - schematy kroków salsy i rock and rolla 	<ul style="list-style-type: none"> I.1.1 I.1.3 I.1.5 I.4.3 II.5.3

<p>30. Z muzyką dalej w świat! Powtórzenie i utrwalenie wiadomości</p>	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 30: „Z muzyką dalej w świat!” - piosenka <i>Twój czas</i> - kanon <i>Viva la musica!</i> - zabawa „Piosenka na drogę” - pytania utrwalające wiedzę i umiejętności: „Co już wiecie...” 	<p>I.1.1 I.1.6 I.2.1 I.2.5 I.4.2 d II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.2 II.2.4 II.4.3 II.7</p>
--	---	---

KLASA VII

Temat w ujęciu problemowym (do zapisania w dzienniku)	Materiał do realizacji	Podstawa programowa
1. Co nam w duszy gra. Organizacja pracy	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – wstęp i lekcja 1: „Co nam w duszy gra” - piosenka <i>Co nam w duszy gra</i> - zadanie o charakterze zabawy „Wędrujące kubki” - nagrania <i>Tuuterin tyttäret; Papaya</i> - taniec <i>Papaya</i> 	<ul style="list-style-type: none"> I.1.1 I.1.3 I.3.1 I.3.3 I.4.3 II.2.2
2. Śpiew w różnych odśłonach. Techniki wokalne	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 2: „Śpiew w różnych odśłonach” - zapis nutowy fragmentu utworu W. A. Mozarta <i>Marsz turecki</i> – do wykonania scatem - laboratorium muzyczne - nagrania: W.A. Mozart, <i>Marsz turecki</i>; F. Chopin, <i>Mazurek F-dur</i>; S. Rachmaninow, <i>Wokaliza</i> (fragment); przykładowe nagrania beatboxu (<i>Exodus</i> w wyk. zesp. MONK), jodłowania (A. Runggaldier, <i>Polka mazurka z austriackiego Tyrolu</i>) i śpiewu białego (<i>Czerwone jabłuszko</i> w wyk. zesp. Droryje) - terminy: <i>scat, wokaliza, beatbox, jodłowanie, śpiew biały, overtone</i> 	<ul style="list-style-type: none"> I.1.1 I.1.3 I.1.6 I.4.1 II.3.2 III.1
3. Solo i na głosy. Muzyka jedno- i wielogłosowa	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 3: „Solo i na głosy” - piosenka <i>Za górami, za lasami</i> - zapis nutowy piosenki <i>Za górami, za lasami</i> w układzie wielogłosowym - terminy: <i>solo, unisono, muzyka wielogłosowa, dolny głos towarzyszący, górny głos towarzyszący</i> 	<ul style="list-style-type: none"> I.1.1 I.1.3 I.2.1 II.1.1 II.3.3 II.4.4
4. Niezwykłe instrumenty i mechanizmy grające. Prezentacja niekonwencjonalnych instrumentów, przedmiotów i mechanizmów grających	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 4: „Niezwykłe instrumenty i mechanizmy grające” - laboratorium muzyczne - infografiki przedstawiające budowę katarynki i pianoli oraz mechanizm pozytywki - zapis nutowy utworu J. Brahmsa <i>Kołysanka</i> - nagrania: J. Pachelbel, <i>Kanon D-dur</i> w wyk. zesp. GlassDuo; brzmienie carillonu; P. Romańczuk, <i>Diabelska orkiestra</i> w wyk. zesp. Małe Instrumenty - termin <i>kurant</i> 	<ul style="list-style-type: none"> I.2.1 II.2.1 II.3.1 III.1
5. Mistrz i uczeń. Galeria wirtuozów	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 5: „Mistrz i uczeń” - nagranie fragmentu <i>Kaprysu a-moll</i> N. Paganiniego - infografika „Galeria dawnych wirtuozów” - zapis nutowy utworu <i>Plaisir d’amour</i> - nagrania: N. Paganini, <i>II koncert skrzypcowy h-moll, op. 7, cz. III: La Campanella</i>; A. Chaczaturian, <i>Taniec z szablami</i> z baletu <i>Gajane</i>; G. Dinicu, <i>Skowronek</i>; N. Rimski-Korsakow, <i>Lot</i> 	<ul style="list-style-type: none"> I.4.1 I.4.2 a, c I.4.3 II.1.1 II.3.3 II.4.3 II.8 III.1

	<i>trzciniela z opery Bajka o carze Sałtanie</i> - termin <i>wirtuoz</i>	III.9
6. Warsztat muzyczny	- podręcznik – lekcja 6: „Warsztat muzyczny” - zapis nutowy refrenu piosenki <i>Co nam w duszy gra</i> – do zaśpiewania scatem - zapis nutowy melodii <i>Hej, idem w las</i> – do gry na flecie - zapis nutowy melodii opartej na gamie C-dur – do zagrania na dowolnym instrumencie - zadania utrwalające wiadomości i umiejętności	I.1.1 I.1.3 II.2.1 II.2.2 II.3.2 III.1 III.3
7. Instrumenty elektryczne, elektroniczne i... Podział nowoczesnych instrumentów i aplikacji muzycznych oraz ich działanie	- podręcznik – lekcja 7: „Instrumenty elektryczne, elektroniczne i...” - zapis nutowy fragmentu utworu <i>Wyprawa do raję</i> – do zagrania - infografiki prezentujące instrumenty elektryczne i elektroniczne - nagrania: S. Łosowski, <i>Słodkiego, milego życia</i> ; M. Zator, <i>Improwizacja I</i> ; M. Biliński, <i>Dom w dolinie mgieł</i> - terminy: <i>instrumenty elektryczne, instrumenty elektroniczne, sampel, samplowanie</i>	I.2.1 II.1.1 II.3.1 II.9 III.3
8. Rodzaje muzyki. Poznawanie różnych aspektów muzyki	- podręcznik – lekcja 8: „Rodzaje muzyki” - zapis nutowy utworu <i>Amazing Grace</i> – do zagrania - infografika prezentująca rodzaje muzyki - nagrania: F. Chopin, <i>Walc Des-dur „Minutowy”</i> ; W. Kilar, <i>Krzesany</i> ; <i>Shape of my heart</i> , piosenka z repertuaru Stinga - terminy: <i>muzyka rozrywkowa, artystyczna, wokalna, instrumentalna, wokalno-instrumentalna, świecka, religijna, użytkowa, zespołowa, solowa</i>	I.2.1 I.4.1 a, b II.1.2 II.4.1 III.1
9. Style muzyki rozrywkowej	- podręcznik – lekcja 9: „Style muzyki rozrywkowej” - zapis nutowy piosenki <i>Czterdzieści słów</i> - nagrania: <i>Piosenka dla Jean</i> w wyk. zesp. Babsztyl; <i>Więcej</i> w wyk. zesp. The Relievers; <i>Bez tytułu</i> w wyk. zesp. New Orleans Stompers - terminy: <i>styl muzyczny, rock, techno, pop, rap, reggae, folk, jazz, country, disco</i>	I.1.1 I.1.3 I.4.1 b I.4.3 III.3 III.5
10. Piosenki partyzanckie	- podręcznik – lekcja 10: „Piosenki partyzanckie” - zapis nutowy piosenki <i>Idę leśni</i> - zapis nutowy piosenki <i>Deszcz, jesienny deszcz</i> – do zagrania na fletach w układzie dwugłosowym - nagrania piosenek: <i>Rozszumiały się wierzby płaczące</i> , <i>Dziś do ciebie przyjść nie mogę</i> , <i>Deszcz, jesienny deszcz</i>	I.1.1 I.1.3 I.2.3 I.2.4 I.4.1 c I.4.3
11. Z dziejów muzyki – klasycyzm	- podręcznik – lekcja 10: „Z dziejów muzyki – klasycyzm” - zapis nutowy: W.A. Mozart, <i>Eine kleine Nachtmusik</i> , cz. I (fragment) – do zagrania na flecie - nagrania: G.S. Mercadante, <i>Rondo Russo</i> ; J. Haydn, <i>Symfonia G-dur „Z uderzeniem w kocioł”</i> , nr 94;	I.2.1 II.4.2 II.4.3 II.6 II.7 III.1

	W.A. Mozart, <i>Eine kleine Nachtmusik</i> , cz. I <i>Allegro</i> (fragment); aria Królowej Nocy z opery <i>Czarodziejski flet</i> ; aria Figara z opery <i>Wesele Figara</i> ; <i>Buleczka z masłem</i> - terminy <i>styl galant</i> i <i>homofonia</i>	
12. L. van Beethoven – <i>Oda do radości</i> . Prezentacja twórczości L. van Beethovena	- podręcznik – lekcja 12: „Ludwig van Beethoven – <i>Oda do radości</i> ” - zapis nutowy <i>Ody do radości</i> – do zaśpiewania - zapis nutowy utworu <i>Oda do radości</i> – do zagrania na flecie - nagrania: L. van Beethoven, <i>V Symfonia c-moll</i> , cz. I (fragment); <i>Bagatela „Dla Elizy”</i> ; <i>IX symfonia d-moll</i> , op. 125, cz. IV, fragment <i>Oda do radości</i>	I.1.1 I.1.3 I.2.1 I.2.2 I.4.2 II.3.3 II.6 II.7 III.1
13. Warsztat muzyczny	- podręcznik – lekcja 13: „Warsztat muzyczny” - motyw przewodni <i>V symfonii c-moll</i> L. van Beethovena – zapis nutowy - akompaniament perkusyjny do piosenki <i>Idą leśni</i> - zapis nutowy piosenki <i>Szła dziewczeczka do laseczka</i> - zadania utrwalające wiadomości i umiejętności	I.1.1 I.2.1 II.6 II.7 II.9 III.1
14. Boże Narodzenie na świecie. Najbardziej popularne utwory świąteczne z różnych krajów	- podręcznik – lekcja 14: „Boże Narodzenie na świecie” - zapis nutowy pieśni <i>Joy to the World</i> – do zagrania na flecie - zapis nutowy utworu <i>Winter Wonderland</i> – do zaśpiewania w polskiej wersji językowej - infografika „Boże Narodzenie na świecie” - nagrania: <i>Deck the Halls</i> ; F. Mendelssohn-Bartoldy, C. Wesley, <i>Hark! The Herald Angels Sing</i>	I.1.1 I.1.3 I.2.1 I.4.1 II.2.1 III.1
15. Wokalne zespoły kameralne. Kameralistyka i jej aparat wykonawczy	- podręcznik – lekcja 15: „Wokalne zespoły kameralne” - piosenka <i>Rozkołysz pieśnią świat</i> - infografika przedstawiająca wokalne zespoły kameralne - nagrania: G.P. da Palestrina, <i>Vestiva colli</i> - terminy: <i>muzyka kameralna</i> , <i>zespół kameralny</i>	I.1.1 I.1.3 I.4.2 e II.3.3 III.1
16. Kameralnie i orkiestrowo – zespoły instrumentalne	- podręcznik – lekcja 16: „Kameralnie i orkiestrowo – zespoły instrumentalne” - zapis nutowy <i>Tematu Hedwigi</i> – do zagrania na flecie - infografika przedstawiająca instrumentalne zespoły kameralne - infografika „Orkiestra symfoniczna” - nagrania: J. Haydn, <i>Kwartet smyczkowy G-dur</i> , op. 71, nr 1, cz. IV: <i>Finale. Presto</i> ; <i>Mexican Folk Medley</i> w wyk. zesp. Opole Brass Quintet; M. Ravel, <i>Bolero</i> (fragment); J.S. Bach, <i>Badinerie z II suitu orkiestrowej h-moll</i> - terminy: <i>orkiestra symfoniczna</i> , <i>orkiestra kameralna</i>	I.2.1 I.4.1 I.4.2 a, e I.4.3 II.3.3 II.4.4 III.1

17. Pobawmy się w wariacje. Forma wariacyjna w muzyce	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 17: „Pobawmy się w wariacje” - zapis nutowy utworu <i>Wariacje na temat „Ody do radości” L. van Beethovena</i> w opracowaniu J. Bogackiego – do zagrania na flecie - nagranie: W.A. Mozart, <i>Wariacje na temat „Ah, vous dirai-je, maman”</i> - terminy: <i>wariacje na temat, temat wariacji, wariacja</i> 	I.2.1 I.4.1 I.4.2 c II.4.3 III.1
18. Warsztat muzyczny	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 18: „Warsztat muzyczny” - zapis nutowy utworu <i>Joy to the World</i> – do zagrania - nagrania: W.A. Mozart, <i>Sonata A-dur</i>, nr 12, cz. I: <i>Andante grazioso</i>; P. Czajkowski, <i>Marsz ołowianych żołnierzyków</i> z baletu <i>Dziadek do orzechów</i> - zadania utrwalające wiadomości i umiejętności 	I.2.1 I.4.1 I.4.2 a, c II.3.3 II.4.3 III.3
19. Z dziejów muzyki – romantyzm. Przedstawiciele muzyki XIX wieku	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 19: „Z dziejów muzyki – romantyzm” - nagranie pieśni <i>Życzenie</i> F. Chopina - zapis nutowy pieśni <i>Wiosna</i> F. Chopina - zapis nutowy utworu F. Schuberta <i>Serenada</i> – do zagrania - nagrania: F. Liszt, <i>II rapsodia węgierska</i>; F. Schubert, <i>Serenada</i> 	I.1.1 I.1.3 I.2.1 I.4.1 c I.4.2 a, c I.4.3 II.6 II.7 III.1
20. Twórczość Fryderyka Chopina	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 20: „Twórczość Fryderyka Chopina” - zapis nutowy pieśni F. Chopina <i>Wiosna</i> – do zagrania na flecie - infografika prezentująca formy muzyczne w twórczości F. Chopina - infografika „Fakty z życia i twórczości Chopina, które warto zapamiętać” - nagrania: F. Chopin, <i>Mazurek C-dur; Walc a-moll</i>, op. posth.; <i>Walc Es-dur; Walc Es-dur</i> w aranż. jazzowej zesp. Filip Wojciechowski Trio 	I.2.1 I.4.1 a, c I.4.3 II.6 II.7 II.8 III.1
21. Polonez. Opracowanie artystyczne muzyki ludowej	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 21: „Polonez. Opracowanie artystyczne muzyki ludowej” - nagranie poloneza <i>Pożegnanie ojczyzny</i> M.K. Ogińskiego - zapis nutowy rytmu podstawowego poloneza - zapis nutowy piosenki <i>Pamięć w nas</i> - infografika „Słynne polonezy” - nagrania: taniec ludowy: chodzony; A. Morzykowski, <i>W starym zamku</i>; F. Chopin, <i>Polonez A-dur</i>; W. Kilar, polonez z filmu <i>Pan Tadeusz</i> - termin <i>opracowanie artystyczne muzyki (stylizacja)</i> 	I.1.1 I.1.3 I.3.1 I.3.2 I.4.1 a, d I.4.2 d II.2.5 II.5.1 III.1
22. Stanisław Moniuszko i opera. Opera jako forma muzyczna i widowisko	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 22: „Stanisław Moniuszko i opera” - zapis nutowy pieśni <i>Prząśniczka</i> S. Moniuszki – do zaśpiewania 	I.1.1 I.1.3 I.2.1 I.4.1 a, c

teatralne	<ul style="list-style-type: none"> - zapis nutowy pieśni <i>Prząśniczka</i> S. Moniuszki – do zagrania - infografika prezentująca podstawowe wiadomości dotyczące opery - nagrania: S. Moniuszko, pieśń <i>Prząśniczka</i>; mazur z opery <i>Halka</i>; pieśń <i>Dziad i baba</i>; uwertura <i>Bajka</i>; aria Skołuby z opery <i>Straszny dwór</i> - terminy: <i>opera, aria, libretto</i> 	<p>I.4.2 a, b, e II.3.2 II.3.3 II.6 II.7 III.1</p>
23. Balet i taniec klasyczny	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 23: „Balet i taniec klasyczny” - zapis nutowy tematu Odetty z baletu P. Czajkowskiego <i>Jeziro łabędzie</i> – do zagrania na flecie - infografika „Balet” zawierająca podstawowe wiadomości dotyczące baletu - infografika prezentująca terminy związane z tańcem klasycznym - nagrania: P. Czajkowski, uwertura i temat Odetty oraz <i>Pas de quatre</i> z baletu <i>Jeziro łabędzie</i>; <i>Taniec wieszczki cukrowej</i> z baletu <i>Dziadek do orzechów</i> - terminy: <i>balet, choreograf</i> 	<p>I.2.1 I.3.3 I.4.1 I.4.2 a I.4.3 II.5.3 III.1 III.2 III.3</p>
24. Warsztat muzyczny	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 24: „Warsztat muzyczny” - zapis nutowy rytmu podstawowego poloneza - nagrania: P. Czajkowski, <i>Pas de quatre</i> z baletu <i>Jeziro łabędzie</i>; A. Morzykowski, polonez <i>W starym zamku</i>; F. Chopin, <i>Walc a-moll</i>, op. posth. - zadania utrwalające wiadomości i umiejętności 	<p>I.1.1 I.2.4 I.3.1 I.3.2 I.4.1 II.5.1 II.5.3 II.6 II.7 III.1 III.2</p>
25. Z dziejów muzyki – muzyka XX wieku. Reprezentanci muzyki awangardowej	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 25: „Z dziejów muzyki – muzyka XX wieku” - nagranie: C. Debussy, <i>Światło księżycy</i> - laboratorium muzyczne - nagrania: M. Pokrzywińska, <i>Reglamentoso</i>; W. Lutosławski, <i>Hurra polka z Małej suity</i>; W. Kilar, <i>Krzesany</i>; H.M. Górecki, <i>Trzy utwory w dawnym stylu</i>, cz. II; K. Penderecki, <i>Anaklasis</i> 	<p>I.4.1 I.4.3 I.4.4 II.4.2 II.6 II.7 III.1</p>
26. Folk i country	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 26: „Folk i country” - zapis nutowy piosenki <i>Hej, Zuzanno!</i> – do zagrania na flecie - zapis nutowy akompaniamentu rytmicznego do refrenu piosenki <i>Pędzą konie</i> - zapis nutowy triady harmoniczej - infografika ukazująca podstawowe trójdźwięki na płytach dzwonek - nagrania piosenek: <i>Chcemy country</i>; <i>Pędzą konie</i> - terminy: <i>akompaniament, burdon, akord, trójdźwięk, stopnie gamy, ostinato</i> 	<p>I.2.1 I.4.2 e II.1.1 II.1.2 II.3.3 II.4.2</p>

27. Jazz, czyli wielka improwizacja	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 27: „Jazz, czyli wielka improwizacja” - nagranie: S. Joplin, <i>Ragtime klonowego liścia</i> - zapis nutowy standardu <i>Jericho</i> – do zagrania na flecie - zapis nutowy standardu <i>What a Wonderful World</i> – do zagrania na flecie - zapis nutowy standardu <i>Dream a Little Dream of Me</i> – do zagrania na flecie - infografika prezentująca wybitnych jazzmanów - nagrania: W. Kacperski, <i>Bez tytułu</i>; F. Chopin, <i>Walc Es-dur w aranż. jazzowej</i>, w wyk. zesp. Filip Wojciechowski Trio - terminy: <i>standard jazzowy, improwizacja, jazzman, combo</i> 	<p>I.2.1 I.4.1 b I.4.2 II.1.1 II.3.3 II.4.2 III.1</p>
28. Na estradzie – pop, rock, muzyka rozrywkowa	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 28: „Na estradzie – pop, rock, muzyka rozrywkowa” - nagranie: P. McCartney, <i>Yesterday</i> - zapis nutowy piosenki <i>To jest rock’n’roll</i> - infografika „Od fonografu do smartfona” - nagranie: <i>Come on, little mama</i>, piosenka w wyk. R. Harrisa - terminy: <i>rock and roll, pop, disco, rap</i> 	<p>I.1.1 I.2.1 I.4.1 b I.4.2 II.1.1 II.4.2 II.8 III.1</p>
29. Warsztat muzyczny	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 29: „Warsztat muzyczny” - zapis nutowy akompaniamentu harmonicznoritmicznego do piosenki <i>Hej, Zuzanno!</i> - zadania utrwalające wiadomości i umiejętności 	<p>I.2.1 I.2.3 I.2.4 I.2.5 II.1.1 II.4.2</p>
30. Z muzyką dalej w świat	<ul style="list-style-type: none"> - podręcznik – lekcja 30: „Z muzyką dalej w świat” - zapis nutowy piosenki <i>Pieśń pożegnalna</i> - wybrane terminy poznane w trakcie roku szkolnego 	<p>I.1.1 I.1.3 II.1.1 II.1.2 II.2.1 II.2.4 II.3.2 II.3.3 II.4.3 II.5.1 II.6 II.7 III.9</p>

7. ZAKŁADANE OSIĄGNIĘCIA UCZNIÓW

Uczeń kończący edukację muzyczną na drugim etapie nauczania powinien:

- 1) znać podstawowe terminy muzyczne i stosować je w praktyce – w czasie śpiewu, gry na instrumentach, rozmowy o muzyce;
- 2) odczytywać i zapisywać podstawowe oznaczenia muzyczne:
 - elementy notacji muzycznej;
 - skróty pisowni muzycznej;
 - podział wartości rytmicznych;
 - metrum $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$, $\frac{3}{8}$;
 - oznaczenia agogiczne;
 - oznaczenia dynamiczne;
 - oznaczenia artykulacyjne;
- 3) śpiewać:
 - polski hymn państwowy;
 - wybrane pieśni patriotyczne;
 - kanony;
 - piosenki dziecięce, młodzieżowe i popularne;
- 4) grać na wybranych instrumentach:
 - schematy rytmiczne;
 - melodie;
 - proste utwory;
 - hymn Europy;
- 5) odtwarzać proste rytmy z wykorzystaniem ruchu i gestodźwięków;
- 6) wykonywać podstawowe kroki i figury z wybranych tańców ludowych i towarzyskich;
- 7) wymieniać cechy charakterystyczne polskich tańców narodowych;
- 8) tworzyć improwizacje (wokalne, instrumentalne, ruchowe);
- 9) układać proste rytmy i akompaniamenty;
- 10) wymieniać przykłady instrumentów z trzech podstawowych grup;
- 11) rozpoznawać głosy wokalne;
- 12) określać aparat wykonawczy muzyki wokalne i instrumentalnej;
- 13) opisywać strukturę form muzycznych (AB, ABA, ABA¹, wariacje, rondo, kanon);
- 14) rozpoznawać fakturę jednogłosową i wielogłosową;

15) podawać nazwy okresów w dziejach muzyki i przyporządkowywać do nich wybranych kompozytorów;

16) wyrażać muzykę za pomocą środków pozamuzycznych.

Uczeń powinien także:

- stosować się do postanowień kontraktu zawartego z nauczycielem na początku roku szkolnego;
- dbać o precyzję w czasie wykonywania utworów wokalnych i instrumentalnych;
- angażować się w pracę zespołową;
- inspirować swoimi działaniami innych uczniów;
- słuchać muzyki w sposób kulturalny;
- zachowywać się kulturalnie i przestrzegać dyscypliny;
- być tolerancyjnym w stosunku do odmiennych ocen, zachowań, poglądów;
- okazywać szacunek dla tradycji i kultury własnego narodu oraz innych narodów.

8. METODY KONTROLI I OCENY OSIĄGNIĘĆ UCZNIÓW

Kontrola osiągnięć uczniów powinna się odbywać w ramach:

- realizacji ćwiczeń praktycznych (śpiewanie, granie, ruch przy muzyce, taniec, improwizacja, tworzenie muzyki);
- występów artystycznych przed publicznością klasową, szkolną i pozaszkolną;
- wykonywania zadań wymagających wykazania się wiedzą teoretyczną (quizy, gry dydaktyczne, pytania i odpowiedzi);
- przygotowywania prezentacji, gazetek, albumów itp.;
- testu sprawdzającego wiedzę i umiejętności uczniów po zakończeniu pierwszego etapu nauki oraz testu przeprowadzonego na zakończenie drugiego etapu (test podsumowujący).

Kryteria oceniania

Muzyka jako przedmiot artystyczny wymaga specyficznego podejścia do sprawdzania i oceniania osiągnięć ucznia. Ocena proponowana przez nauczyciela powinna przede wszystkim motywować młodego człowieka do nauki i działań muzycznych.

Przy ewaluacji trzeba uwzględnić różne formy aktywności ucznia (odtworzenie, muzykowanie, tworzenie), przy czym nie należy oceniać jego zdolności, a jedynie jego postępy i zaangażowanie oraz włożoną przez niego pracę. Ważna jest również informacyjna

funkcja oceny. Powinna ona bowiem zaznajamiać ucznia (oraz osoby zainteresowane, np. jego rodziców bądź opiekunów) z postępami, jakich dokonał w danym okresie.

Ocenię powinny podlegać:

1) umiejętności w zakresie:

- śpiewania;
- grania na instrumentach;
- tworzenia muzyki;
- ruchu przy muzyce;
- formułowania wypowiedzi o muzyce, np. na temat wysłuchanych utworów;

2) wiedza muzyczna dotycząca:

- zagadnień teoretycznych (znajomość podstawowych terminów muzycznych i umiejętne ich stosowanie w wypowiedziach o muzyce);
- biografii i twórczości kompozytorów;
- aparatu wykonawczego muzyki wokalne i instrumentalnej (soliści, zespoły, chóry, orkiestry);
- zagadnień z zakresu szeroko pojętej kultury muzycznej;

3) postępy, zaangażowanie w działania muzyczne, w tym:

- aktywność na lekcjach wynikająca z zainteresowania przedmiotem;
- umiejętność pracy w grupie (współpraca i wzajemna pomoc);
- prezentacja dokonań;
- kreatywność.

Poniżej zaprezentowane zostały kryteria oceniania skorelowane ze stopniami szkolnymi. Są to wyłącznie propozycje, ogólne sugestie do rozważenia przez nauczyciela. Rzeczywiste kryteria powinny zostać opracowane przez nauczyciela w zgodzie z przedmiotowym systemem oceniania przyjętym w danej szkole i zapisanym w statucie konkretnej placówki.

Ocenę celującą (6) otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym programie nauczania;
- zdobywa dodatkową wiedzę dzięki wykorzystaniu różnych źródeł informacji;

- na lekcjach jest bardzo aktywny i zdyscyplinowany, inicjuje różnorodne działania i projekty;
- potrafi zagrać melodie zamieszczone w podręczniku oraz inne proste utwory na flecie, dzwonkach, keyboardzie;
- umie zaśpiewać *a capella* i z akompaniamentem piosenki z podręcznika oraz z innych źródeł;
- opanował umiejętność łączenia wiedzy z zakresu muzyki z wiadomościami z innych przedmiotów;
- potrafi samodzielnie formułować pytania i rozwiązywać problemy muzyczne;
- zawsze jest przygotowany do lekcji, odrabia zadane prace domowe;
- jest wzorowym słuchaczem koncertów muzycznych.

Ocenę bardzo dobrą (5) otrzymuje uczeń, który:

- opanował pełny zakres wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym programie nauczania;
- korzysta z różnych źródeł informacji;
- na lekcjach jest bardzo aktywny i zdyscyplinowany;
- potrafi zagrać większość melodii zamieszczonych w podręczniku na flecie i dzwonkach;
- umie zaśpiewać z akompaniamentem większość piosenek z podręcznika;
- odrabia prace domowe;
- jest uważnym słuchaczem koncertów muzycznych.

Ocenę dobrą (4) otrzymuje uczeń, który:

- opanował większość wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym programie nauczania;
- korzysta z różnych źródeł informacji;
- potrafi zagrać kilka melodii oraz akompaniamentów do piosenek na flecie lub dzwonkach;
- śpiewa poprawnie pod względem muzycznym pieśni jednogłosowe z akompaniamentem;
- na lekcjach jest aktywny i zdyscyplinowany;
- odrabia prace domowe;
- jest uważnym słuchaczem koncertów muzycznych.

Ocenę dostateczną (3) otrzymuje uczeń, który:

- opanował w stopniu podstawowym wiadomości i umiejętności przewidziane w realizowanym programie nauczania;
- wyjaśnia najważniejsze zagadnienia muzyczne z pomocą nauczyciela;
- potrafi zagrać niektóre melodie przewidziane w programie nauczania na flecie lub dzwonkach;
- śpiewa z akompaniamentem niektóre piosenki zamieszczone w podręczniku;
- z reguły odrabia prace domowe;
- zazwyczaj ze skupieniem słucha koncertów muzycznych.

Ocenę dopuszczającą (2) otrzymuje uczeń, który:

- w niewielkim stopniu opanował wiadomości i umiejętności przewidziane w realizowanym programie nauczania;
- wykonuje proste ćwiczenia muzyczne z pomocą nauczyciela;
- potrafi zagrać na instrumencie melodycznym gamę i najprostsze utwory zamieszczone w podręczniku;
- śpiewa z akompaniamentem najprostsze piosenki z podręcznika;
- odrabia proste prace domowe;
- nie przeszkadza innym słuchaczom podczas koncertów muzycznych.

Ocenę niedostateczną (1) otrzymuje uczeń, który:

- nie opanował wiadomości i umiejętności przewidzianych w realizowanym programie nauczania (co uniemożliwia dalsze kształcenie);
- nie wykonuje prostych ćwiczeń nawet z pomocą nauczyciela;
- nie podejmuje prób zagrania melodii na instrumencie melodycznym;
- odmawia wykonania jakiegokolwiek piosenki;
- jest pasywny, nie uważa na lekcjach;
- nie odrabia prac domowych;
- nie wykazuje chęci, aby nauczyć się czegokolwiek, nadrobić braki, poprawić oceny.

Uwaga! Ocena niedostateczna nie może wynikać z braku predyspozycji lub uzdolnień ucznia. Należy ją traktować wyłącznie jako reakcję na postawę ucznia wyrażającego niechęć do przedmiotu i do pracy na lekcjach oraz wykazującego brak zaangażowania mimo szeregu prób aktywizacji podejmowanych przez nauczyciela.